

NY STRATEGI
**GU ger 40 unga
forskare jobb**

BRIST PÅ DEMOKRATI
**Lagen sätter
gränser**

MINERAT OMRÅDE
**Kan pseudovetenskap
accepteras?**

GU JOURNALEN

NYHETER FRÅN GÖTEBORGS UNIVERSITET

Vägen till lycka

Ny logotyp gör Göteborgs universitet mer slagkraftigt

Rektor har ordet **GÖTEBORGS UNIVERSITETS** logotyp har renoverats. Det är en mycket varsam förändring. De flesta kanske inte ens noterar skillnaden, men den som jämför de båda tillsammans märker att vår nya logotyp är mycket tydligare än den gamla.

Förändringen var nödvändig. Vårt gamla, finlemmade märke, som skapades i en helt annan tid, är helt enkelt inte tillräckligt slagkraftigt i dagens offentliga rum.

En logotyp är viktig för alla organisationer, inklusive Göteborgs universitet. Den är symbolen för den kvalitet och tradition som förknippas med Göteborgs universitet. Genom åren har vi investerat stora pengar och mycket arbete i vår identitet – eller i vårt varumärke, som man säger i kommersiella sammanhang.

JAG TYCKER INTE att vi tar vara på det värde som finns i namnet Göteborgs universitet. Och än mindre hjälper alla till att bygga vidare på det vår gemensamma identitet representerar. Istället florerar en mängd olika logotyper. Detta skapar knappast tydlighet kring universitetet. Istället skapar det snarare osäkerhet om vad Göteborgs universitet är för något.

Detta kunde vi kanske kosta på oss i en tid när staten tog ett helt annat ansvar för finansieringen av vår verksamhet än vad som sker idag. Nu när till och med en stor del av de statliga

pengarna till lärosätena är konkurrensutsatta, är ju ett sådant förhållningssätt ohållbart. När dessutom fler och fler behöver söka sig utomlands för att i stenhård internationell konkurrens skaffa sig medel, behöver vi ett stort universitet med stark identitet i ryggen. En tillräckligt stark identitet kan vi bara bygga upp gemensamt.

JAG ÄR SÄKER PÅ ATT fler och fler av oss med tiden kommer att inse värdet av en sådan identitet. Men internationaliseringen och konkurrensen är redan här. Vi har inte tid att vänta. Vi måste börja idag med att lojalt och gemensamt bygga vidare på det värde vårt gemensamma namn, Göteborgs universitet, representerar. Gör dig själv och dina kollegor en tjänst. Framhåll att du representerar Göteborgs universitet!

Detta betyder inte att jag är emot till exempel centrumbildningar. Tvärtom tycker jag att det är ett utmärkt sätt att samlas över disciplinränserna kring olika frågeställningar. Vad jag efterlyser är att man talar om var man själv och centrumbildningen hör hemma.

MEN DET FINNS andra åtgärder som kan förbättra våra möjligheter att få forskningsanslag utanför Sveriges gränser. Ett exempel är att vi förstärker den enhet som arbetar med forskningsfinansiering bland annat från EU med ytterligare en tjänst. Förstärkningen kommer under våren. Det visar på en intressant utveckling att enheten har

femfaldigats sedan sekelskiftet, då faktiskt en enda anställd skötte verksamheten.

I slutet av förra året föreslog en statlig utredning att Göteborgs universitet skulle få en sammanhållande roll för ett nytt nationellt havsmiljöinstitut. Om planerna blir verklighet stärker det vår redan starka position inom havsforskningen. Det är naturligtvis också något som skulle stärka varumärket Göteborgs universitet, om uttrycket tillåts. Nu är också Västra Götalandsregionen med i båten, vilket ytterligare förbättrar möjligheterna till ett lyckligt beslut för vår del.

ATT SALLY BOYD TILLTRÄTT som dekan för en treårsperiod vid Humanistiska fakulteten innebär att ledningsrådet nu är fulltaligt med ordinarie medlemmar. Detta är viktigt för långsiktigheten i arbetet. Vi har ett stort antal uppgifter framför oss. Många intressanta, en del utmanande och sannolikt också en del som kräver svåra beslut. Men samarbetet inom ledningen fungerar väl och vi har stor kompetens inom universitetet. Det gör att jag ser framtiden an med tillförsikt.

Pam Fredman

Pseudovetenskap – något att bry sig om?

Redaktionen **DET FINNS** av någon anledning en uttalad ovilja att diskutera pseudovetenskap bland forskare. Det har förstås sina skäl. Börjar man prata om astrologi, homeopati eller Intelligent Design är risken stor att man misstänkliggörs som seriös forskare. Det kan också handla om känsliga frågor som berör många människor djupt och som därför kan vara besvärliga att diskutera.

MEN ATT INTRESSET för exempelvis astrologi är så stort, trots alla vetenskapliga framsteg och framgångar, borde ändå göra forskarna lite betänksamma. Att var fjärde svensk, enligt en undersökning av Vetenskap & Allmänhet, dessutom tror att astrologi är vetenskap är väl extra bekymmersamt? Har forskarsamhället inte lyckats förklara tillräckligt väl vad vetenskap är eller bry sig forskarna helt enkelt inte om vad människor tycker eller tror?

I Lund tillsattes för några år sedan en professur i parapsykologi, något som rönt stor uppmärksamhet. Kritiken gick ut på att tillsättningen gjorde parapsykologi till en rumsren verksamhet. Bakom professuren ligger en donation från margarinfabrikören Poul Thorsen. I sitt testamente skänkte han 30 miljoner kronor till en professur i ämnet som han hade hoppats skulle inrättas vid Köpenhamns eller Stockholms universitet. Inget av dessa lärosäten ville ha pengarna. Till slut hamnade professuren i Lund. Men få forskare vill förknippas med tron på pseudovetenskap. Vid Linköpings universitet arrangerade exempelvis en studentförening nyligen en föreläsning om Intelligent Design som ledde till många protester. Bland annat menade kritikerna att föreläsningen solkade ner universitetets goda rykte.

Men tyvärr är forskningen inte heller alltid så tillförlitlig, opartisk och välgrundad som den gör anspråk på.

Det finns dålig forskning och det finns även forskare som går makthavarnas ärenden. Kanske gör dessa vetenskapsmän och kvinnor till och med större skada för den goda forskningen än pseudovetenskapen, vars argument forskarsamhället ändå för det mesta kan motbevisa utan alltför stor möda?

HUR SOM HELST, vi på GU Journalens redaktion tror att det är viktigt att forskare och lärare diskuterar, är tydliga och beredda att förklara sin forskning även om det kan vara svårt.

För även den som tycker att det är nedslående att så många människor tror på pseudovetenskap kan trösta sig med att allmänheten också sätter stor tilltro till forskarna. Det förtroendet kan vara värt att värna om.

Allan Eriksson & Eva Lundgren

GUJ

februari

GU JOURNALEN ÄR EN PERSONAL- OCH NYHETSTIDNING FRÅN GÖTEBORGS UNIVERSITET

chefredaktör & ansvarig utgivare

Allan Eriksson/Tel: 786 1021
allan.eriksson@adm.gu.se

biträdande redaktör & stf ansvarig utgivare

Eva Lundgren/Tel: 786 1081
eva.lundgren@adm.gu.se

frilansreporter

Kajsa Asklöf/Tel: 786 5708
kajsa.asklof@telia.com

reporter

Viveca Bladh
viveca.bladh@telia.com

fotograf & repro

Göran Olofsson/Tel: 786 2929

layout/grafisk formgivning

Anders Eurén

medverkande skribenter

Bo Rothstein, Elizabeth Földi och Margareta Alin.

korrektur

Robert Ohlson, Välskrivet i Göteborg

adress

GU Journalen, Göteborgs universitet
Box 100, 405 30 Göteborg

e-post

gu-journalen@gu.se

internet

<http://www.gu-journalen.gu.se/>

tryck

Tidningen trycks på miljövänligt papper som uppfyller kraven för Svanen.

upplaga

6 400 ex

utgivning

6 nummer/år. Nästa GU Journalen utkommer i mitten av april.

manusstopp

20 mars 2007

adressändring

Gör skriftlig anmälan till redaktionen. För obeställt material ansvaras ej. För ej signerat material ansvarar redaktionen. Citera gärna, men ange källan. ISSN 1402-9626

omslag

Unni Bonnedal, adjunkt i psykologi
Foto: Hillevi Nagel

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

Storsatsning på forskning

innehåll

- 3 Historisk satsning**
GU tar samlat grepp
- 4 Kvinnorna på UB**
Omvänt jämställdhetsproblem
- 5 Språkvetare blir dekan**
Sally Boyd ska ta i tu med fakultetens dåliga ekonomi
- 6 Var femte tar bilen**
För billigt att parkera
- 7 Ny internationalisering**
Dekan Rolf Wolff vill satsa på utvalda lärosäten
- 8 Utmanande uppgifter**
Helena Wessman, ny högskolerektor, ska vända utvecklingen
- 9 Pedagog som mötesplats**
Mikael Alexandersson vill skapa ett "speaker's corner"
- 11 Alla kommer inte till tals**
Demokrati gäller bara för ett visst antal
- 12–14 Skapa mening i arbetet**
Unni Bonnedal guidar dig i vardagen
- 15 Silversmide som leklu**
När jobbet och hobbyn går ihop
- 16–17 42 minuters meditation**
Efter 1 500 meters crawling orkar Anki Dellnäs ta i tu med dagen
- 18–19, 23 Debatt**
Riv institutionsgränserna, föreslår två doktorander
- 20–21 Svårt att bryta tron på kvasivetenskap**
Behöver vi bry oss om allmänhetens intresse för astrologi?
- 23 Billig profilpryl**
Öppet brev till Pam Fredman
- 24 Tio år med film**
Filmhögskolan firar jubileum

Ett fyrtiotal nya forskartjänster för unga och en satsning på drygt 17 miljoner kronor på gränsöverskridande forskning – det är ett historiskt beslut som ska stärka GU:s ställning, enligt prorektor Margareta Wallin Peterson.

FÖR FÖRSTA GÅNGEN gör GU en samlad satsning på forskning där alla fakulteter är med. Det första beslutet är redan taget: att stödja 19 olika forskningsprojekt med 17 miljoner kronor. Nästa steg är att ge unga forskare möjlighet att meritera sig efter doktorsexamen. Det handlar om ett fyrtiotal nya tvååriga post dok.-tjänster, där GU satsar cirka 10 miljoner kronor i år, ytterligare 20 miljoner kronor nästa år och 10 miljoner kronor 2009.

Dessutom satsas omkring 25 miljoner kronor på olika universitetsgemensamma projekt.

– Det brukar vara forskningsfinansierarna som bestämmer vad vi ska forska om, och då rusar alla universitet och högskolor åt samma håll, påpekar Margareta Wallin Peterson. Men det här, som innebär stora, breda satsningar på nya områden och unga forskare, är något som vi bestämt själva.

DE NYA POST DOK.-TJÄNSTERNA kommer att utlysas både nationellt och internationellt och fördelas över alla fakultetsområden. Det är ännu inte klart exakt hur denna fördelning kommer att ske. En annons på engelska kommer att gå ut i mars och tillsättningen ska ske i juli 2007.

– Jättebra, säger doktorandombudsmannen Marie Karlsson. Den som disputerat befinner sig ofta i en bekymmersam situation där institutionen inte har mer pengar att satsa och det tar tid att söka medel. Det här kommer att göra det lättare för GU att behålla bra forskare och de unga forskarna får en chans att meritera sig.

De prioriterade forskningsprojekten har valts ut på förslag från fakulteterna. Varje fakultet har fått åtminstone ett projekt beviljat. Övriga projekt har rangordnats enligt en särskild procedur och ska sedan avrapporteras och utvärderas. Dessutom ska det finnas en populärvetenskaplig beskrivning till varje projekt.

Handelshögskolan, som valde den mest effektiva strategin, lämnade endast in tre förslag och fick full utdelning. Två av projekten sker i samarbete med andra fakulteter.

– Det handlar om ordentligt beskrivna projekt som redan är väl förankrade och som legat i pipeline ett tag, förklarar kanslichef Mats Edvardsson. Om

det här är ett bra sätt att stimulera till samarbeten över fakultetsgränserna får framtiden utvisa men bara det faktum att universitetet är berett att satsa pengar på tvärvetenskap innebär en morot för att öka samverkan.

Ett av de projekt från Handelshögskolan som får pengar är ett ovanligt samarbete med Högskolan för design och konsthantverk.

– Det är det så kallade Victory-projektet där konstnärer arbetar tillsammans med ekonomer kring ett gemensamt studieområde. Det är ett exempel på att samarbeten som man normalt inte väntar sig kan komma till stånd genom fakultetsövergripande satsningar.

I likhet med de flesta andra fakulteter gick Naturvetenskapliga fakulteten tillväga på motsatt sätt jämfört med Handelshögskolan och lämnade in hela 28 projekt där fakulteten totalt ansökt om 23 miljoner kronor.

– UTLYSNINGEN VAR ÖPPEN vilket innebär att alla som var intresserade kunde komma med förslag till fakulteten, berättar David Turner. Till att börja med hade vi inga riktlinjer om hur vi skulle prioritera utan det klarnade efter hand, allteftersom vi arbetade tillsammans i ledningsrådet och i dialog med prorektorererna.

Till slut fick Naturvetenskapliga fakulteten gehör för två av sina förslag: dels Mitochondrial Uncoupling, ett samarbete mellan institutionen för cell- och molekylärbiologi och Sahlgrenska akademien, dels ett projekt om havsmiljöforskning, som ett stöd för att etablera ett Havsmiljöinstitut i Göteborg.

Eva Lundgren & Allan Eriksson

fakta

Göteborgs universitet satsar på tre områden: 40 miljoner satsas på ett fyrtiotal tvååriga postdok.-tjänster som ska utlysas internationellt.

Drygt 17 miljoner kronor satsas på breda strategiska forskningsprojekt. Cirka 25 miljoner satsas på universitetsgemensamma områden, bland annat mentorsprojekt, funktionshinderade studenter, breddad rekrytering, förstärkt internationalisering samt arbetsmiljöundersökning av studenterna. Mer information om beslutet finns på www.gu.se

Exempel på projekt som får pengar: Center for Language Technology, (1 mkr) Centrum för konsumtionsvetenskap, (1,5 mkr) Medicinsk informatik, (1 mkr) Skola och etnicitet samt offentlighetens lins (1,07 mkr) Havsmiljöforskning (0,75 mkr) Kultur och hälsa (0,5 mkr)

HSV uppmärksammar miljöer av hög kvalitet

◆ **Som ett led** i sitt nya kvalitetssäkrings-system kommer Högskoleverket årligen att utse någon eller några framstående utbildningsmiljöer på universiteten och högskolorna.

Genom utmärkelsen vill Högskoleverket uppmärksamma utbildningsmiljöer som håller en mycket hög kvalitet och uppmuntra dem att ytterligare öka kvaliteten. Ett annat syfte med utmärkelsen är att sprida inspirerande exempel till andra utbildningsmiljöer.

Utbildningsmiljön ska vara en organisatorisk enhet som bedriver utbildning på grundnivå, avancerad nivå eller forskarnivå inom högskola eller universitet. Det kan vara en institution, en avdelning, en enhet eller ett organiserat samarbete mellan olika enheter. Hela lärosäten provas inte för utmärkelsen.

Ansökan ska göras på rektorsnivå och ska ha kommit in till Högskoleverket senast den 7 maj. Lärosäten som tänker ansöka bör dock meddela Högskoleverket detta senast 31 mars.

Mer information finns på www.hsv.se/kvalitet/kvalitetssakring

Anders Biel blir miljörådgivare

◆ **Professor Anders Biel**, psykologiska institutionen, är utsedd som medlem av regeringens nya vetenskapliga råd för klimatfrågor, som ska fungera som en rådgivande instans inför regeringens och EU:s fortsatta klimatpolitiska arbete.

Anders Biel har bland annat forskat om hur miljörelaterade styrmedel som till exempel skatter, lagar och bidrag påverkar människors miljörelaterade beteenden. Även Christian Azar från Chalmers ingår i rådet.

Filmhögskolan anmäld till JämO

◆ **Filmhögskolan** har blivit anmäld till Jämställhetsombudsmannen efter att enbart ha tagit in kvinnliga sökande till kursen *Att skriva för långfilm*. Anmälaren anser att urvalet av de antagna påverkats av att de kursansvariga är inblandade i organisationen Dorisfilm, som verkar för att lyfta fram kvinnliga filmare i Sverige. Anmälaren påpekar också att Filmhögskolans biträdande rektor varit medlem i styrelsen för Dorisfilm sedan starten 1999 samt att en av de ansvariga för antagningen varit med i Dorisfilms manusgrupp och hållit workshoppar i organisationens regi.

Enligt Göteborgs universitets jämlikhetssekreterare Pia Götebo Johannesson kommer en föredragning att hållas vid nästa rektorsammanträde och svaret till JämO väntas efter den 19 februari.

Nominera till pedagogiska priser

◆ **GU delar varje år** ut två pedagogiska priser, ett individuellt pris och ett lagpris, för att premiera lärare som utvecklat och genomfört en kurs eller utbildning på ett föredömligt sätt. Genom att sådana insatser uppmärksammas får lärare ett erkännande för sina kvalitetsutvecklande insatser, som därigenom stimuleras. Anställda och studenter välkomnas att inkomma med nomineringar. För nomineringsförfarande, se www.gu.se/kvalitet

Nomineringarna för 2007 skall lämnas senast den 20 april.

Kvinnorna bestämmer på UB

På Universitetsbiblioteket finns nästan bara kvinnliga chefer. Ska man hitta män får man leta bland teknik- och IT-ansvariga. De flesta anställda är också kvinnor och har dessutom högre lön än männen. På UB handlar alltså jämställdhet snarare om att satsa på männen än tvärtom.

SAMTIDIGT SOM MÅNGA enheter inom Göteborgs universitet arbetar med att försöka få in fler kvinnor på ledande poster, har en del det motsatta problemet. På UB är 69 procent av alla anställda kvinnor och kvinnorna dominerar även på chefsposterna.

UB:s överbibliotekarie är kvinna medan biträdande överbibliotekarien är man. Av UB:s 19 förstebibliotekarier är 3 män och de 2 avdelningsdirektörerna är båda kvinnor. Letar man efter män i ledande ställning får man söka inom teknik och IT, där 11 män och endast 4 kvinnor har ledande poster.

Bland bibliotekarierna är drygt 80 procent kvinnor.

- BARA EN FEMTEDEL av alla nyutexaminerade bibliotekarier är män, förklarar överbibliotekarie Agneta Olsson. Det innebär att alla svenska bibliotek slås om de få män som finns. Att inte fler män utbildar sig till bibliotekarie hänger samman med att bilden av den litteraturkunniga kvinnan bakom biblioteksdiskens fortfarande hänger kvar. Bibliotekarien är av tradition kvinna och det synsättet är svårt att göra något åt. Ändå har yrket förändrats radikalt på senare år, och det på ett sätt som borde intressera även män.

– Bibliotekarierna var bland de första att datorisera bland annat bibliotekskataloger, ett arbete som utfördes av kvinnor, påpekar Agneta Olsson. Idag handlar bibliotekarieryrket mer om kvalificerad informationssökning, webbutveckling, undervisning och kunskaper om informationsflödet – bra mycket mer än att låna ut böcker.

När personal rekryteras till UB finns

alltid UB:s likabehandlingssamordnare med. Det har ändå inte lett till särskilt stor nyrekrytering av män: av de senaste fem anställda på fasta tjänster är fyra kvinnor och endast en man.

– Det är inte så lätt att veta hur vi ska få in fler män, säger kanslichef Astrid Ingerud. Det är vårt uppdrag som statlig myndighet att anställa de mest meriterade och antalet manliga sökande till utannonserade befattningar är inte särskilt stort.

ETT SÄTT ATT KOMMA till rätta med den bristande jämställdheten vore att kvotera in män. Men det får Göteborgs universitet inte göra. Eftersom det finns så få män bland bibliotekarierna blir det också få män att välja bland när det gäller chefsposter, men det tycker Agneta Olsson inte är ett så stort problem.

– Det var till exempel inte så väldigt länge sedan de flesta överbibliotekarier var män och då var det viktigt att få in kvinnor på högre nivå. Nu har vi fått det och eftersom det handlar om arbetsplatser med mest kvinnor så är det väl naturligt att även chefen är kvinna. Vi måste påverka blivande manliga studenter att söka sig till utbildningar inom bibliotek- och informationsvetenskap för att kunna anställa fler män.

I GU:s strategiska plan framhålls vikten av en jämn könsfördelning i alla delar av organisationen.

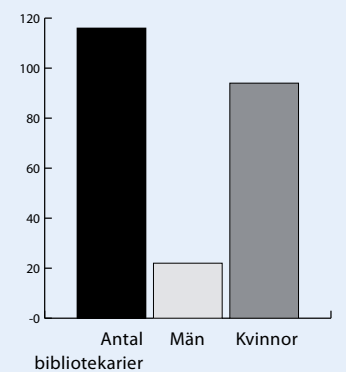
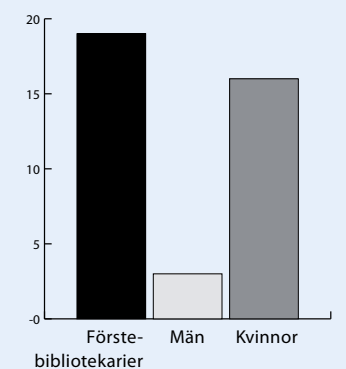
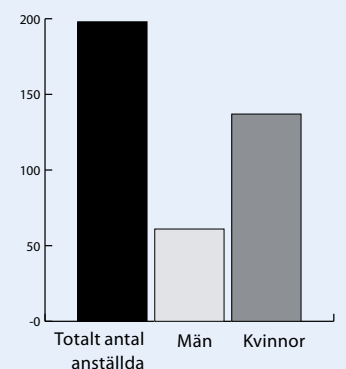
– Vårt mål är att inget kön ska understiga 40 procent inom någon personal- eller anställningskategori, och att universitetet ska underlätta för det underrepresenterade könet att få en anställning, förklarar jämlikhetssekreterare Pia Götebo Johannesson. Eftersom vi inte får kvotera in underrepresenterade grupper skulle de delar av GU där ena könet dominerar kraftigt istället kunna använda positiv särbehandling. Det innebär att man vid lika meriter går efter underrepresenterat kön. Men det finns problem med den lösningen också – ska en massa kvinnor som ägnat år av studier missgynnas på grund av att de är

kvinnor? Det är inte så enkla frågor att ta ställning till. Och huvudorsaken till den könsmissiga snedfördelningen vid UB är att så få män väljer att studera till bibliotekarie. Det är egentligen där åtgärder borde sättas in.

Viveca Bladh & Eva Lundgren

fakta

Universitetsbiblioteket

15 personer innehar ledande poster inom teknik och IT, varav 11 män. 13 personer innehar ledande poster som assistenter, varav 10 män. UB har 2 avdelningsdirektörer, båda kvinnor, 1 manlig IT-chef samt 2 kvinnliga biblioteksråd. Medellön på centralbiblioteket i december 2006 var 25 809 kronor för kvinnor och 24 546 kronor för män.

Sally Boyd ny dekan för humanisterna

Det blev till slut Sally Boyd som rektor utsåg till ny dekan vid Humanistiska fakulteten. Bland annat vill hon reducera fakultetens många institutioner, anpassa utbildningarna mer till studenterna och marknadsföra doktoranderna på ett bättre sätt.

NÄR SALLY BOYD nu tillträder för en treårsperiod som dekan har hon redan en hel del erfarenhet att falla tillbaka på: det var hon som i egenskap av prodekan tog över när Christer Ahlberger avgick i maj förra året.

Det är en ganska speciell fakultet hon blir dekan för: Humanistiska fakulteten är den fakultet som lockar flest nybörjarstudenter med sina många fristående kurser. Här finns över 30 forskarutbildningsämnen och än fler ämnen på grundutbildningen. Och den stora bredden är något fakulteten kommer att behålla, enligt en nyligen antagen strategiplan:

- JAG ÄR EN STARK förespråkare av stor ämnesbredd även om vi inte kan erbjuda utbildning på alla nivåer i alla våra ämnen, säger Sally Boyd. Ett av skälen är att ett ämne som kanske just nu har ekonomiska svårigheter, om några år kan vara väldigt populärt. Så var det exempelvis med arabiska som tidigare hade svårt att attrahera studenter men nu studeras för fullt. Även kinesiska och japanska har blivit allt populärare.

Att fakulteten tar emot så många nybörjare innebär ett speciellt ansvar när det gäller studentmottagandet. Studenterna kommer också från en gymnasieskola som förändrats en hel del, något som man kanske inte alltid tar tillräckligt stor hänsyn till i alla utbildningar.

- VI KAN INTE BARA beklaga att det inte finns tillräckligt många som läser exempelvis tyska på gymnasiet utan vi måste försöka anpassa våra utbildningar till de studenter som vill läsa. Samtidigt handlar det inte bara om att få in fler studenter i systemet utan även om att se till att de som registrerar sig också läser kursen och presterar. Det innebär att vi bör upprätthålla bra kvalitet på våra utbildningar. Relationen kvalitet och prestation är inte så enkel – högre prestationsgrad kan tyda både på högre och lägre kvalitet.

Förra året gjorde Sally Boyd en utredning om vad som hänt dem som gått en forskarutbildning vid Humanistiska fakulteten.

– Resultatet var mer positivt än jag förväntat mig, de flesta är nöjda med sin utbildning och har sysselsättningar inom relevanta områden. Men det är få som arbetar utanför universitetsvärlden och det beror nog på att vi inte är tillräckligt bra på att marknadsföra våra forskarstudenter. Det måste vi ändra på, vi har väldigt många duktiga doktorander.

Det innebär ett speciellt ansvar att ha så många nybörjare bland studenterna, säger Sally Boyd, nygammal dekan på Humanistiska fakulteten.

»Jag är en stark förespråkare av stor ämnesbredd...«

Fakulteten har i dagsläget hela 17 institutioner och det är för många, menar Sally Boyd.

- ATT VARA PREFEKT för en liten institution innebär en svår balansgång där man förutom prefektskapet också måste klara av ett stort antal andra uppdrag inom undervisning och forskning. Om institutionerna istället blir större kan man öka prefektens och administrationens professionalitet där ett mindre antal prefekter verkligen kan ägna sig åt ledarskap under ett antal år. Ett samgående mellan flera ämnen kan också leda till fler gränsöverskridande samarbeten men det är förstas ingenting ledningen kan kommendera fram.

Ett underskott har gjort att fakulteten fått minska intagningarna till forskarutbildningen i samtliga ämnen. Liksom andra lärosäten och fakulteter har Humanistiska fakulteten också drabbats av en minskad studenttillströmning,

även om antalet sökande var något större under 2006 än 2005.

- VÄRFÖR FÄRRE STUDENTER söker sig till oss och till universitetet som helhet vet vi inte, men det är något som vi absolut måste ta reda på, säger Sally Boyd. På Samhällsvetenskapliga fakulteten håller man just på med en undersökning av bland annat varför studenter anmäler sig till kurser men sedan inte dyker upp och något liknande borde vi också göra när det gäller våra studenter.

Sally Boyd kommer att vara dekan på 80 procent. Övrig tid kommer hon att ägna åt forskning och handledning.

- TILLSAMMANS MED en kollega i Stockholm forskar jag om ungdomars språk i flerspråkliga stadsmiljöer. Bland annat undersöker vi om begrepp som modersmål, varietet och dialekt har relevans i dagens globaliserade värld. Vi försöker hitta olika sätt att belysa ungdomars flerspråkighet utan att sätta etiketter på dem, utan istället undersöka totaliteten av elevens språkkunskaper.

Att Sally Boyd blir ny dekan vid Humanistiska fakulteten var inget självklart val. Den kandidat som valberedningen föreslog var Ingemar Nilsson,

som med några rösters övervikt vann valet. Rektor utsåg dock Sally Boyd av bland annat jämställdhetsskäl.

– Det finns en jämställdhetsproblematik vid universitetet som man inte kan blunda för, säger Sally Boyd. Men viktigast är trots allt att dekanen oavsett kön är en bra ledare. Jag ska göra mitt bästa för att vara en så bra ledare som möjligt för hela fakulteten.

Eva Lundgren

fakta

Sally Boyd

Aktuell: Utsedd till dekan för Humanistiska fakulteten.

Yrke: Professor i allmän språkvetenskap

Forskningsprojekt: Forskar om ungdomars språk i flerspråkliga stadsmiljöer. Handleder fyra doktorander.

Lästips! Dekanvalet ifrågasätts på fria ord, sid 19.

GU stödjer Open Access

◆ **Nu sällar sig** Göteborgs universitet till en lång rad organisationer som i en petition vänder sig till Europeiska kommissionen om fri tillgång till offentligt stödd forskning, så kallad Open Access.

Bland övriga undertecknare märks Europeiska forskningsrådet, Scholarly Publishing and Academic Resources Coalition, Joint Information Systems Committee, Tyska vetenskapsrådet samt Sveriges universitets- och högskoleförbund.

Webb-tv om GU:s miljöarbete

◆ **MILJÖENHETEN** har tillsammans med Universitets-TV producerat två filmer om miljöarbetet inom GU. Den ena filmen handlar om hur universitetet arbetar för att minska utsläpp av växthusgaser, begränsa förbrukningen av farliga kemikalier och inlemma miljötankandet på alla nivåer. Den andra är riktad till studenter med information om miljöinriktade utbildningar, men också med tips om hur man som student kan bli mer miljövänlig. Ullika Lundgren, miljösamordnare på Miljöenheten, berättar att fler filmer är planerade som mer specifikt kommer att ta upp till exempel hur kemikalier ska hanteras.

– Enligt den nya högskolelagen ska alla grundutbildningar beröra hållbar utveckling och nästa steg är att ta fram material till lärare hur det skulle kunna göras, säger Ullika Lundgren.

Under hösten kunde också studenter och andra besökare på fyra av universitetets bibliotek se en utställning om miljöarbetet inom GU.

– Vi försöker att bli bättre på att nå ut till alla och visa vad miljöarbetet innebär. Det är inte alla som vet att vi finns, säger Anette Gustafsson, miljösamordnare på miljöenheten.

En tävling anordnades också där studenter kom med 38 förslag på förbättringar för miljön. Många förslag handlade om att försöka få ner pappersförbrukningen bland annat genom att använda sig av dubbelsidiga utskrifter och att lägga ut mer information på webben istället för att kopiera. Ökad källsortering, mer Krav- och Rättvisemärkta produkter och bättre återvinning av kaffemuggar var andra förslag. Flera förslag påpekade också att miljöfrågorna kunde föras in mer i undervisningen.

På www.mls.adm.gu.se kan du se filmerna om GU:s miljöarbete.

IT-utskottet läggs ner

◆ **DET NUVARANDE IT-UTSKOTTET**, som leds av dekan Olle Larkö, kommer att läggas ner från och med den 15 mars i år. IT-utskottet har varit GU:s högsta organ för IT-frågor, men enligt förvaltningschef P-O Rehnquist har det varit oklarheter i ansvar, vilket är skälet till att utskottet inte längre ska vara kvar.

– IT-utskottet avvecklas inom kort och IT-avdelningen inordnas i den gemensamma förvaltningen när det gäller styrning. En ny modell för styrning av IT-verksamheten ska därför tas fram. Det är viktigt att användarna och ledningen får ett förstärkt inflytande, säger P-O Rehnquist.

Det blir istället en ny universitetsgemensam grupp för IT-frågor som får en rådgivande roll utan några beslutsbefogenheter. Under året kommer även en ny IT-chef med särskilt uppdrag att rekryteras.

Den växande kritiken mot tekniska brister och oklarheter kring den nya medarbetarportalen har också uppmärksammat. IT-avdelningen ska därför inom några veckor presentera en åtgärdsplan för att komma till rätta med de allvarligaste bristerna.

Var fjärde kan tänka sig att ställa bilen

GU:s anställda är ganska bra på att åka kollektivt till jobbet. Andelen som cyklar och promenerar är också större än i många andra företag och organisationer. Närmare 20 procent tar bilen men en tredjedel av dem kan tänka sig att byta till kollektivtrafik om den fungerade.

RESULTATEN AV resvaneundersökningar vid GU visar att cirka 30 procent åker kollektivt till jobbet, 20 procent cyklar och nästan lika många promenerar. Mellan 14 och 23 procent åker ensam i bil. – GU har en stor andel kollektivtrafikresenärer och jämfört med andra stora arbetsplatser har GU ett högt miljömedvetande. Men det finns ändå mycket att göra, säger Mats-Ola Larsson på Trafikkontoret, som på uppdrag av Göteborgs universitet har genomfört enkätundersökningar vid fem fakulteter under 2005 och 2006.

Det finns också en annan, mer självklar, förklaring till att så många reser kollektivt eller promenerar till och från jobbet på GU. Flertalet av GU:s institutioner ligger centralt och många bor relativt nära sin arbetsplats. Det gäller inte minst anställda vid Samhällsvetenskapliga fakulteten, där var tredje går till jobbet.

UNDERSÖKNINGEN VISAR att var femte anställd väljer att ta bilen. Anledningen är att det är ganska lätt att ställa den och förhållandevis billigt att parkera. På frågan varför de väljer bilen svarar de flesta att det är bekvämt, enkelt och många gånger snabbare än kollektivtrafiken. Men var fjärde medarbetare är beredd att byta till kollektivtrafik om den skulle fungera.

– Det är den här gruppen som är den stora utmaningen. Det är dem man kan

påverka, säger Mats-Ola Larsson.

Ser man på resor i tjänsten skiljer sig inte GU nämnvärt från andra arbetsplatser. Mellan 30 och 40 procent av de anställda använder privat bil vid korta tjänsteresor. Enligt Mats-Ola Larsson kan andelen bilister troligen minska om GU inför styrande miljömål när det gäller tjänsteresor.

– GU:s policy är till intet förpliktande och väddar till människans sunda förnuft. Ambitionen är god men räcker inte för att förändra resvanor.

Han föreslår att GU ser över subventioneringen av p-platser och successivt inför marknadsmässiga priser.

– **ATT TA BORT** subventioneringen av p-platser är den enskilt enklaste åtgärden som ger störst effekt. Men det brukar alltid bli ett jäkla liv. Folk blir sura när subventioner försvinner.

GU förfogar idag över 1 600 parkeringsplatser och alla betalar samma taxa, besökare 10 kronor per timme och anställda 20 kronor för en hel dag. Men med köp av årskort för 4 400 kronor minskar den faktiska parkeringskostnaden med hälften.

Som en andra åtgärd föreslår Mats-Ola Larsson att GU stoppar möjligheten att betala parkeringsavgiften ett år i förväg.

– Man ska givetvis inte förbjuda anställda att ta bilen till jobbet men de bör betala den fulla kostnaden. Men om man samtidigt har betalat ett år i förväg är det svårare att ändra beteende. Varför åka kollektivt om parkeringen redan är betald? Om det förekommer p-platser som är subventionerade kräver lagen dessutom att arbetsgivaren redovisar detta som en beskattningsbar förmån. Men det skulle bli dyra p-platser för

arbetsgivaren och då är det kanske bättre att låta de anställda betala vad det kostar.

Ett annat förslag, som även diskuteras på GU, är att införa bilpooler som ett sätt för att få anställda att använda säkra, miljöklassade bilar i tjänsten istället för sina egna. Trafikkontoret har erbjudit GU att hjälpa till i en förstudie om att starta en bilpool.

– Hur många av de anställda behöver bil i tjänsten och var skulle en sådan bilpool kunna placeras? Ska den kompletteras med avtal med taxi eller biluthyrningsföretag? Behövs en policy som reglerar vilka som får använda bilpoolen? Sådana frågor kan utredas. Många anställda skulle säkert uppskatta om universitetet kunde erbjuda en säker, miljöanpassad bil för tjänsteresor.

MATS-OLA LARSSON är positiv till att GU på flera håll har köpt in tjänstecyklar, men han poängterar att det inte är särskilt meningsfullt att bara köpa cyklar om det inte finns avtal med cykelreparatör.

Miljöchef Eddi Omcren kommer under våren att presentera olika förslag för att få fler att välja miljövänliga resor. Både vad gäller resor till och från jobbet och i tjänsten.

– Resor är inte bara en av universitetets största utgifter utan också en av de viktigaste orsakerna till miljöpåverkan. Genom att välja det mest miljövänliga resesättet kan belastningen på miljön minskas betydligt. Det är bra med fler styrande regler, men det räcker inte bara med miljöargument utan man måste visa på att det blir billigare och säkrare för den anställda och bättre för miljön om man väljer andra alternativ. Det krävs både morötter och piskor för att lyckas.

Allan Eriksson

fakta

Resvaneundersökningar

Undersökningar har genomförts vid Samhällsvetenskapliga fakulteten, Naturvetenskapliga fakulteten, Gemensamma förvaltningen, IT-universitetet och vid Pedagogien (i Mölndal).

Läs mer: www.mls.adm.gu.se/resor

Debattera på fria ord! Skulle högre parkeringsavgifter få dig att ställa bilen hemma?

Skriv till: friaord@gu.se

Han vill att GU samarbetar med fler universitet i Asien och USA

Visionen är ett internationellt utbyte som följer en strategisk plan, gemensam för hela universitetet. Handelshögskolans rektor Rolf Wolff blir ansvarig för att ta fram en ny plan för internationaliseringen och ser både ett gemensamt och ett decentraliserat arbete gentemot utländska universitet.

– VAD ÄR STRATEGISKT VIKTIGT för universitetet? frågar Handelshögskolans rektor Rolf Wolff. Vilka lärosäten ska vi satsa på att bygga upp samarbete med, både för forskningsprojekt och utbyte med studenter och doktorander?

De frågorna finns i fokus när han under det kommande året ska ta fram en plan för hur internationaliseringsarbetet ska se ut. Till exempel vilka frågor som ska skötas centralt och hur utbytesavtalen ska följas upp.

Rolf Wolffs fakultet, Handelshögskolan, står för närmare 80 procent av studentutbytet med utländska universitet. Han berättar om en genomgång som nyligen gjordes av utbytesavtalen som resulterade i att man valde bort en del universitet.

– Det tar tid och kostar att underhålla alla utbytesavtal och det finns ingen anledning att samla avtalen på hög, säger Rolf Wolff.

Men att hitta universitet för utbyte som passar alla fakulteter inom Göteborgs universitet – är det möjligt? Rolf Wolffs första kontakt med dekanerna visar att många fakulteter ser fördelar i att samarbeta, men än så länge har han inte hunnit diskutera varje fakultets önskemål.

I grunden ser Rolf Wolff fakulteternas enskilda arbete med utländska sam-

GU har mycket att erbjuda även de bästa partneruniversiteten, menar Rolf Wolff.

arbetspartner som viktigast, men han menar att det finns mycket att vinna på att satsa på några utvalda lärosäten som stärker banden mellan universitetet.

– Personliga kontakter mellan till exempel forskare och lärare är det ingen idé att lägga sig i och enskilda samarbeten kommer ändå att uppstå, säger Rolf Wolff.

Han nämner till exempel universitetet i Indien, Kina och Nordamerika, som är högtintressanta som framtida partner. Men det kräver också att Göteborgs universitet framöver kan garantera bostäder

och erbjuda annan service för att ta emot studenter och forskare. När det gäller avvecklingen av gästbostäder för forskare vill han först ta del av utvärderingen av utredningen innan han går vidare.

– Handelshögskolan har haft internationellt utbyte sedan 1923 och fakulteten klarar av sina egna internationaliseringsåtaganden, men det är inte självklart att alla fakulteter klarar det.

Rolf Wolff anser att det finns goda skäl att utöka internationaliseringen. Universitetet har en utmaning i att följa den ökande globaliseringen, men han

ser också möjligheter i de internationella kontakter som finns i regionen som kan hjälpa att stärka universitetet.

Men hur ser intresset ut för Göteborgs universitet bland de strategiskt viktiga utländska lärosätena?

– Ja, konkurrensen är stor om de bästa partneruniversiteten, men jag tror att vi kan erbjuda det bästa med den forskning som finns till exempel på IT-universitetet, inom naturvetenskap, statsvetenskap och på Sahlgrenska akademien.

Viveca Bladh

Hallå där...

GUNNAR DAHLSTRÖM, vars förordnande som utredare på Jonsereds herrgård har förlängts.

Vad kommer du att arbeta med?

– Jonsereds herrgårds verksamhet handlar om kunskapsutbyte i olika former och med många tänkbara intressenter: företag, medborgare, kommuner, regionen och andra högskolor. Jag kommer att fortsätta med att bredda verksamheten och identifiera fler aktörer. Genom att knyta fler samarbetspartners till verksamheten får man också ett bättre ekonomiskt underlag. Det måste också finnas en adminis-

trativ struktur för samarbete. Jag arbetar även med att försöka skapa en stiftelse som kan stödja verksamheten, men också för att ta emot stöd utifrån.

Hur ser intresset ut?

– Det finns ett stort intresse för den här nyare formen av kunskapsutbyte utanför den traditionella universitetsmiljön. Herrgården är också intressant som industrihistorisk miljö och naturen i området har mycket att bjuda. Tanken är att inte ge enkelriktad information om forskning, utan att skapa en dialog och få in verklighetens problem i akademien. Ansvarskommittén, som prövar en ny uppdelning av regionerna i Sverige, har använt Västra Götalandsregionen som ett exempel på färdig ”modul”. Man

har besökt Jonsereds herrgård tillsammans med Riksbankens Jubileumsfond, Vinnova och andra organisationer för att studera hur vi arbetar med framtidens kompetensnivå i regionen.

Vilka aktörer har ni knutit till Jonsereds herrgård?

– Hittills har vi haft en rad aktörer som medverkat vid olika tillfällen. Nu arbetar vi med långsiktiga kontrakt som kan löpa försöksvis två år och där finns tänkbara intressenter, till exempel andra högskolor och Folkuniversitetet. Modeller för kontrakten utarbetas nu och de kan se olika ut beroende på vilka aktörerna är. Tanken är att aktörerna betalar en avgift för att delta i verksamheten och nyttja Jonsereds herrgård.

Hur ser du på den kritik som riktats mot Jonsereds herrgård och att universitetet söker sig till nya lokaler samtidigt som det finns problem med att utnyttja de egna?

– Om man ser det som ett hus som bara kostar pengar, är det en kritik som inte ser vad själva idén är med Jonsereds herrgård. Man måste se det långsiktigt. Det är inte en lokalfråga i första hand utan det viktiga är att skapa förståelse för verksamheten och en dialog med omvärlden. All verksamhet kan kritiserars och det är en slags diskussion som förs inom allt arbete, men Jonsereds herrgård har ett tydligt stöd hos universitetets styrelse och i omvärlden.

Viveca Bladh

Renovas forskningsstipendium

◆ **Nu är det dags** att söka Renovas miljöstipendium 2007! Renova donerar årligen 100 000 kronor till forskningsstipendier för doktorander och unga forskare vid Chalmers och GU inom miljöforskningsområdet och inom Renovas verksamhetsområden.

Renovas miljöstipendium vill stimulera forskning som syftar till förbättrad återvinning och avfallshantering genom avfallsminimering, effektivare återvinning eller minskad miljöbelastning från sådana system.

Samtliga stipendier, som Renova delar ut direkt till respektive stipendiat, är för närvarande skattefria och avsedda att stimulera doktorander och unga forskare verksamma vid Chalmers eller Göteborgs universitet inom alla vetenskapsområden. Stipendiet ska i första hand användas för att vidareutveckla den egna forskningen, och idéer kring hur detta kan göras är av stor vikt vid bedömning av stipendierna.

Ansökan skickas senast den 5 mars 2007 till Helene Bergsten, GMV, e-post:

helene.bergsten@chalmers.se, telefon 031-772 4950. Helene besvarar också eventuella frågor kring stipendiet.

Mer information: <http://www.chalmers.se/gmv/SV/aktuellt/renovastipendium>

Grön el i universitetets fastigheter

◆ **Från och med årsskiftet** köper Göteborgs universitet in Bra Miljöval-el till de fastigheter där elen betalas separat från hyran, vilket motsvarar cirka 7 miljoner kWh. Bra Miljöval-el är producerad enbart av förnybara energikällor. För mer info om vad det innebär, besök www.snf.se/bmv/elleveranserkriterier.cfm.

Rättelse om högskolerektor

◆ **GU Journalen beklagar** djupt den felaktiga notisen i nummer 6-2006 där det stod att Gunnar Forshufvud är ny rektor vid Högskolan för scen och musik. Gunnar Forshufvud blev utsedd till professor den 1 december 2006. Helena Wessman, som vi presenterar i detta nummer, är ny högskolerektor

Nytt avtal för bevakningen

◆ **Från och med februari** 2007 gäller ett helt nytt ramavtal för bevakning inom GU. Det är Cubsec Bevakning AB som har tagit över uppdraget från de tidigare leverantörerna Duty Security och Securitas.

– Att valet föll just på Cubsec beror på att de kunde erbjuda ett bra pris, god kvalitet och dessutom ett modernt uppföljningssystem med bättre sammanställningar av uttryckningar och andra insatser, förklarar säkerhetschef Leif Bouvin.

Avtalet med Cubsec, som gäller samtliga Göteborgs universitetets fastigheter i centrala Göteborg, omfattar stationär bevakning, områdesbevakning och larmutryckning för totalt cirka 400 000 m² lokalyta.

– Områdesbevakning innebär att en fast bil på respektive delområde kör sina ronder i området och rycker ut om det händer något, berättar Leif Bouvin.

Mer information om hur säkerhetssystemen fungerar vid GU finns på <http://www.fa.adm.gu.se/sakerhet>

Ny dekan vill se fler mötesplatser

Idag lever vi en kunskapsekonomi som präglas av lärande och utbildning. Självklart måste en fakultet med utbildningsfrågor i fokus ha en stark position, oavsett om det sker i formella eller informella miljöer, inta en stark position, menar Mikael Alexandersson.

– **Pedagogen kommer att bli göteborgarnas nya mötesplats på universitetet, spår Mikael Alexandersson, ny dekan på Utbildningsvetenskapliga fakulteten. Vi befinner oss mitt i centrum där alla vet var vi är, och det måste vi utnyttja i bildnings- och utbildningssyfte.**

Offentliga föreläsningar, speaker's corner, generösare öppettider för biblioteket samt en ny informatör ska göra Pedagogen till en fakultet som låter tala om sig.

SKOLAN OCH LÄRARUTBILDNINGEN hör till de områden som flitigt debatteras både av politiker och på tidningarnas insändarsidor. Nu senast kom exempelvis ett förslag från regeringen om att dela upp lärarutbildningen på två utbildningar, en kortare med inriktning mot yngre barn och en längre riktad mot äldre barn som dessutom ska ge behörighet till forskarutbildning.

– Studenterna på den längre utbildningen, som ska arbeta med barn över 150 cm, ska lära sig analysera, dokumentera, bedöma och värdera. De som går den kortare utbildningen, och alltså ska jobba med korta barn, behöver bara lära sig analysera och dokumentera, berättar Mikael Alexandersson. Det motverkar själva grundidén med den samlade lärarutbildning som jag haft förmånen att arbeta med under min tid på regeringskansliet. Poängen med den är dels att alla lärare ska kunna forska, dels att lärare ska kunna arbeta med yngre eller äldre barn alltefter samhällets behov. Som det är nu råder det till exempel stor brist på förskollärare. Den bristen kommer knappast att minska om dessa lärare dessutom får en mindre attraktiv utbildning.

Att Göteborgs universitet numera har en forskarskola som vänder sig till verkssamma lärare har Mikael Alexandersson bidragit till. Utbildningen startade för två år sedan och har nu hela 51 doktorander, varav 27 externfinansierade.

SJÄLV FORSKAR HAN inom flera projekt, bland annat det så kallade LinCS-projektet, den enda forskningsmiljö vid Göteborgs universitet som fick det prestigefulla Linnéstödet, och som bland annat undersöker vilka utbildnings- och undervisningsmöjligheter och nya krav den moderna tekniken ger.

– Jag forskar också inom ett projekt som heter *Children of immigrants in school* där skolsystemet i fem europeiska städer jämförs med skolan i fem amerikanska städer. Där undersöker vi vad som händer med ungdomar som har en annan etnisk bakgrund när de går vidare i livet, till arbetslivet eller högre utbildning. Det som är intressant är att likheterna är så stora, unga människor har samma förhoppningar, samma längtan efter ett bra liv, var de än finns någonstans. Och överallt tycks ungdomar gruppera sig på samma sätt, somalierna för sig och iranierna för sig. Det där måste inte vara dåligt, det beror på om de trots allt umgås även med andra grupper.

EN AV DE STORA FRÅGORNA för Utbildningsvetenskapliga fakulteten på senare år har varit Idrottshögskolans placering och innehåll.

– Jag har diskuterat en lösning med olika inblandade parter och vi är i stort sett överens om en hel del frågor, berättar Mikael Alexandersson. Vad förslaget innebär är dock för tidigt att offentliggöra.

Mikael Alexandersson menar att han har tur som blir dekan just nu.

– Vi har en väldigt bra nämnd, ett jätteduktigt kansli och dessutom fräscha lokaler. Vi har också en ledning för GU som vill utveckla universitetets verksamhet i samverkan. I dessa tider måste dekaner och fakulteter söka gemensamma lösningar och verka tillsammans för att skapa den bästa tänkbara bildningsmiljö för våra studenter. Allt detta tillsammans ger de bästa förutsättningar för mig. En av mina viktigaste uppgifter blir att försöka få tillstånd en ökad känsla av samhörighet mellan fakultetens tre institutioner, pedagogik och didaktik, mat, hälsa och miljö samt arbetsvetenskap. Det handlar då om forskning och undervisning men också rent socialt. Trivs vi inte tillsammans på vår arbetsplats blir verksamheten lidande.

– **GÖTEBORGSREGIONEN** är inne i ett expansivt skede med ett allt större behov av arbetskraft. Om vi inte skärper oss kommer vi att få svårt att locka studenter, kommunens ungdomar kommer att söka jobb istället. Det innebär att det kommer att bli allt viktigare för universitetets olika delar att samarbeta och kanske tänka i nya banor. Vad vill dagens ungdomar, vilka frågor ställer de om sina liv och vad vill de få ut av sin utbildning? Och hur ska vi klara av att vara intressanta utan att för den skull bli populistiska eller släppa våra krav på kvalitet och bildning? Göteborgs universitet har väldigt goda förutsättningar för att attrahera unga människor men vi behöver utvecklas också och bli bättre på att samspela för att kunna utnyttja hela vår bredd.

Eva Lundgren

fakta

Mikael Alexandersson

Aktuell: Ny dekan vid Utbildningsvetenskapliga fakulteten

Yrke: Professor vid IPD

Forskar: Bland annat om hur kunskap erbjuds, överförs och utvecklas av lärare och elever. Verksam i LinCS, den enda forskningsmiljö vid GU som fått Linnéstöd. Har också engagerat sig i GU:s forskarskola för lärare.

Publikationer: *Bland barn och datorer: lärandets villkor i mötet med nya medier; Styrning på villovägar: perspektiv på skolans utveckling under 1990-talet, med flera.*

– Är man till exempel musiker har man en del att lära av skådespelare när det gäller scennärvaro, menar Helena Wessman, som vill ha mer samarbete mellan olika utbildningar.

Trombonist blir högskolerektor

Visioner och sparpaket – Helena Wessman antar båda utmaningarna som ny rektor på Högskolan för scen och musik.

HELENA WESSMAN befinner sig i Göteborg och har tagit ledigt från tjänsten som informatör och biträdande direktör på Västmanlandsmusiken för några dagar. Hon talar entusiastiskt om att Artisten ligger i ett inspirerande centrum av bra kulturinstitutioner: Konserthuset, Stadsteatern, Humanisten, Stadsbiblioteket och privatteatern Lorensberg.

Det faktum att regnet öser ner med en imponerande intensitet, till och med för att vara i Göteborg, verkar inte dämpa hennes iver att börja sin nya tjänst som rektor.

– Det innebär att jag har det yttersta ansvaret och det är väldigt roligt. Jag tycker att det är en fantastisk verksamhet och är gripen av all kunskap som

finns här och hur människorna brinner för arbetet, säger Helena Wessman.

Hon är särskilt intresserad av samarbetet mellan de olika utbildningarna inom Högskolan för scen och musik och inom Göteborgs universitet, och en av visionerna är att utveckla den tvärfackliga utbildningen:

– Är man till exempel musiker har man en del att lära av skådespelare när det gäller scennärvaro och även en lärare behöver vara en scenpersonlighet i undervisningen.

HON SJÄLV UTBILDADE sig till trombonist direkt efter grundskolan på Gotland och kompletterade i efterhand gymnasieutbildningen. Hon är uppvuxen i en musikfamilj där fyra av fem syskon idag arbetar med musik eller inom branschen. På så sätt har hon också sett hur viktigt det är med entreprenörskap vid sidan av stor begåvning.

– Jag var anställd de tio åren jag arbe-

tade som trombonist, men arbetsmarknaden har förändrats sedan dess. Idag frilansar 90 procent av skådespelarna och spelar man till exempel klassisk saxofon så är det frilansande som gäller.

ATT FÅ MER KONTAKT med framtida arbetsgivare ser hon också som en viktig bit i utvecklingen för utbildningarna, och till exempel att samarbeta med kommunala musikutbildningar.

I Västerås har Helena Wessman arbetat med en bred repertoar och gillar själv att gå på allt från musikal och klassiska konserter till teater och stå-upp-komik.

– Jag har ett stort intresse för teater men inga kunskaper om hur utbildningen går till, så där måste jag vara med och lyssna och lära.

MEN HON HAR också en tuff ekonomisk uppgift med nya jobbet: på två år ska Högskolan för scen och musik spara cirka 6 miljoner kronor.

– Det är en bekymmersam situation som vi måste lösa, säger Helena Wessman.

Söktrycket till utbildningarna är dock fortfarande stort, bara lärarutbildningen har avmattats.

Än så länge anser hon att det är för tidigt att säga vad för slags besparingar det kommer att handla om eller om det eventuellt blir neddragningar på personalsidan.

– Det jag har med mig från Västmanlandsmusiken är hur viktigt det är att få organisationen att fungera väl, så att det blir en bra arbetsplats för både personal och studenter.

Fram till den 2 april fortsätter hon parallellt sitt arbete vid Västmanlandsmusiken i Västerås och ökar successivt arbetsdagarna vid Göteborgs universitet.

Viveca Bladh

Är vi inte värda ett bättre ledarskap?

NÄR JAG BÖRjade arbeta på Göteborgs universitet sommaren 2001 blev jag förvånad över chefs-systemet på min nya arbetsplats. Här utser man professorer/docenter till chefer, prefekter, över institutioner med många anställda. En del av dessa prefekter ser ansvaret som både betungande och ett hinder för sin forskning och undervisning. Som vi alla vet är inte alla prefekter bra arbetsledare per automatik. Detta trots att flera av dem genomgår ledarskapsutbildningar. Att utse institutionens professorer till chefer i ett cirkulerande schema utan att de visat sig lämpliga för uppgiften är något märkligt.

I ANDRA SAMMANHANG, när någon söker ett chefsjobb, utsätts denne för rigorös granskning och utfrågning, man kollar upp deras CV om de har tidigare erfarenhet av ledarskap, vilka chefskurser de har i bagaget samt om personligheten passar den grupp personen är tänkt att leda. I GU:s fall sker inget av detta. Här förväntar man sig att en professor, som helt klart valt sin yrkesbana just för att hon/han vill forska och undervisa, inte vara chef, är lämplig just som chef för att hon/han är professor. Vari ligger logiken? Många ser det dessutom som en extra börda att behöva vara prefekt i tre år. Det är inte konstigt att många begär en rejäl ekonomisk kompensation.

Det är viktigt för personalen, som prefekten är satt att leda, att ha förtroende för sin ledare/chef. Att veta att det är en kunnig och engagerad person som för sin personals talan uppåt i hierarkin. En person som man återrapporterar till, en som vet vad man arbetar med.

I vårt fall, nationalekonomiska institutionen, är vi så många som cirka hundra personer, vilket gör det omöjligt för vår prefekt att veta vad var och en gör, än mindre leda och fördela arbetet. Ändå är det formellt så att vi alla ska rapportera till honom och han ska skriva på våra ledighetsansökningar och sköta andra personaladministrativa ärenden. Han beslutar i högt som lågt. Det är en omöjlig uppgift för en prefekt med en så stor personal att ha koll på allt. Det är inte ett rimligt krav heller.

Här ska ingen skugga falla på vår prefekt. Han gör så gott han kan inom rådande system. Det gjorde den föregående prefekten också.

Vi borde vara värda ett bättre ledarskapsystem.

GU borde införa ett system med en administrativ högre chef som har personalens förtroende och som går parallellt med den akademiske chefen på institutioner med mer än 50 anställda. Om det finns olika enheter på institutionen borde det dessutom utses en enhetschef som ansvarar för verksamheten och personalen för sin enhet och dit personalen på enheten kan rapportera, ha lönesamtal och så vidare. Denne enhetschef för sedan sin personals talan inför den högre administrativa chefen när det gäller personalfrågor och den akademiske ledaren beträffande akademiska frågor.

Inför man enhetschefssystemet med en tillgänglig och kunnig ledare får övrig personal en känsla av att någon förstår vad de arbetar med, som de kan återrapportera till. Denne enhetschef bör också arbeta för att göra sin personals röst hörd, både när det gäller personal-/administrativa frågor och rent akademiska frågor gentemot institutionens ledarskap.

Dessutom får den akademiske ledaren mer tid åt sin forskning och undervisning – och det är väl det han/hon främst vill ägna sig åt!

Elizabeth Földi

INSTITUTIONEN FÖR NATIONALEKONOMI MED STATISTIK
PROJEKTSAMORDNARE

Konflikt – en kulturfråga?

I FÖRRA NUMRET skickade freds- och utvecklingsforskaren Leif Eriksson över stafettpippen till mig med uppmaningen att jag skulle säga något om konflikt-hantering. Hans tankegång var att vi bör inta en positiv hållning till konflikter och ta vara på även extrema åsikter.

En fråga som intresserat mig mycket i detta är hur pass kulturellt bestämda sociala kon-

fliktmodeller är. Många tänker till exempel att de nordiska länderna är kompromissernas och samförståndets hemort på jorden. Beirut och Bosnien skulle aldrig ha kunnat uppstå här. Men då glömmar man exempelvis Finland som ju hade ett grymt inbördeskrig 1918 innehållandes alla de typer av övergrepp som vi känner från Bosnien och Beirut. Mina finska kollegor säger att när de växte upp fick de ofta höra att de inte skulle leka med vissa barn för de andra barnens morfar torterat deras egen farfar. Såren från inbördeskriget satt med andra ord kvar länge. Hur Finland helades från detta trauma och idag är ett av världens socialt och ekonomiskt mest framgångsrika länder är en fascinerande historia. Själv vågar jag en slant på Väinö Linnas betydelse och särskilt då andra delen av den berömda torpartrilogin där han lyckades med konststycket att förvandla den röda sidan, från landsförrädare till om inte rättfärdiga så i vart fall individer vars lidande och sociala uppror fick ett mänskligt – och därmed för den segrande nationella (vita) sidan – begripligt ansikte. Det intressanta med Linna är att när boken kom ut i mitten av 1950-talet gick han ut i en offentlig polemik med flera av Finlands dåvarande ledande historieforskare och gav dem rejält på tafs för hur de hade missförstått inbördeskrigets sociala orsaker. Är det någon gång man kan peka på litteraturens politiska betydelse så är det här.

PÅ SENARE TID har jag blivit intresserad av en annan konflikt, nämligen spanska inbördeskriget. Det är nämligen ett av de få krig där förlorarna fått skriva historien, och den har gått ut på att den demokratiska och lagligt valda vänsterliberala regeringen överfölls och besegrades av fascisterna som ville krossa demokratin. Men det visar sig bara vara en del av sanningen. Som bland annat den amerikanske historikern Stanley G. Payne visat, hade vänstern, och särskilt då socialisterna, i praktiken övergivit demokratin ett par år innan kriget bröt ut. I realiteten fick den spanska vänstern, och då särskilt socialistpartiets ledare Largo Caballero, det inbördeskrig man proklamerat, bett om och förberett sig på. Men tråkigt nog förlorade man. De krafter inom det spanska socialistpartiet som innan kriget bröt ut önskade en fredlig demokratisk utveckling med samförstånd och kompromisser och som varnade för vilka följder konfrontationslinjen kunde ge, manövrerades bort. Men det är värt att betänka att Per-Albin Hansson och Largo Caballero tillhörde samma socialdemokratiska rörelse och i båda fallen fanns det krafter inom deras partier som ville annorlunda. I början av 1930-talet var, skriver Payne, i praktiken det spanska socialistpartiets alla aktiviteter "similar to those of the Northern European Social Democrats". Det vore en intressant fråga för den jämförande historieforskningen varför Sverige gick från Ådalen till Saltsjöbaden och varför Spanien under samma tid gick från samförstånd till ett förödande inbördeskrig. Kanske är detta en fråga som historikern Birger Simonsson kunde tycka det var värt att fundera vidare på.

Bo Rothstein

INNEHAVARE AV AUGUST RÖHSS PROFESSUR STATSVETENSKAP

Dags att nominera pristagare till

SÖDERBERGSKA PRISET I MEDICIN

– 1 miljon kronor –

senast den 1 mars

Torsten och Ragnar Söderbergs Stiftelser, delar vartannat år ut det Söderbergiska priset i medicin. Priset delas ut för forskning av högt värde inom de kliniska-medicinska specialiteterna och för verksamhet vars resultat blivit uppenbara under de senaste tio åren före förslagsställandet. Som regel skall priset tilldelas en forskare men det finns möjlighet att dela upp det på högst tre forskare med samma forskningsinriktning. Priset beräknas delas ut på Svenska Läkaresällskapet i april 2008.

Förslaget, som skall innehålla en kort motivering (en A4), CV och publikationslista skall senast den 1 mars 2007 ha inkommit till

Söderbergiska priskommittén, c/o Svenska Läkaresällskapet
att: Margaretha Petrini, Box 738, 101 35 Stockholm

Inlämnade förslag behandlas konfidentiellt. Info: margaretha.petrini@sls.se, tfn 08-440 88 76

Svenska Läkaresällskapet · Box 738 · 101 35 Stockholm · www.sls.se

Demokrati bara för ett fåtal

ILLUSTRATION: MARIO BRANCAGLIONI

“Verksamhetens kvalitet främjas av hög integritet och en inre demokratisk organisation och ska bygga på höga etiska principer.”

Så står det i Strategiska planen 2007–2010.

Men hur demokratiskt är egentligen Göteborgs universitet? Och får vi ens lov att vara särskilt demokratiska?

DET ÄR NÅGOT RUTTET med demokratin vid landets lärosäten. Å ena sidan tycker nog de flesta att universiteten bör värna om demokrati och lika rättigheter. Å andra sidan finns det få områden i samhället som är så meritokratiska som universiteten, där själva poängen med

verksamheten är att man ska vara duktig forskare och kunna meritera sig.

– Det finns alltså en inbyggd motsägelse där olika värderingar står emot varandra, menar Henry Bäck, professor vid Förvaltningshögskolan. Det innebär att måldokument och liknande handlingar gärna blir vackra ord som inte betyder så mycket.

PÅ INSTITUTIONSNIVÅ brukar demokratin fungera, om man med demokrati menar att alla grupper inom arbetsplatsen ska vara representerade, som lärare, forskare, teknisk och administrativ personal samt studenter.

– Till institutionsstyrelsen har man

riktiga val där man väljer från en lista och där utfallet är osäkert, förklarar Henry Bäck. När det gäller val till fakultetsnämnd eller universitetsstyrelse däremot är det annorlunda. Där reglerar högskolelag och förordning både vilka som får rösta och vilka man får rösta på. Och då är det de vetenskapligt mest kompetenta lärarna som gäller. Lärare som inte disputerat eller övrig personal gör sig icke besvär.

DET FINNS VISSERLIGEN ett litet utrymme för ”personer som annars är lämpliga för uppdraget” men det har åtminstone inte hittills tolkats som att en vaktmästare eller institutionssekretare skulle få sitta med i någon fakultetsnämnd.

– Dessutom är valet inte särskilt fritt. Det är en valberedning som lägger ett förslag och visserligen finns det blanka röstsedlar som man kan fylla i själv, men om man ska påverka sammansättningen i en fakultetsnämnd får man göra en gemensam aktion tillsammans med ganska många andra, och det händer nog inte så ofta. Valet liknar dem som förr fanns i Sovjetunionen, där man kanske inte kunde göra så många formella invändningar men där alla visste att det alltid är partiets linje som segrar. På samma sätt går det till även i andra val vid universitetet, som när man ska utse elektor till forskningsråd.

Demokrati brukar betyda att den som är berörd av ett beslut också ska få vara med och bestämma.

– **MEN DET ÄR INTE SÅ LÄTT** att veta vad det innebär att vara berörd, menar Henry Bäck. I institutionsstyrelserna är alla med och röstar om litteraturlistor och kurser. Men ska man vara riktigt noga kan man ju fråga sig vad TA-personalen egentligen har med det att göra? Och studenterna är visserligen i högsta grad berörda, men det ligger ju i själva begreppet student att de faktiskt inte har så stor kompetens ännu. Samtidigt verkar institutionsstyrelserna trots allt

fungera. I nämnderna fattas beslut om hur många och vilka inriktningar våra masterprogram ska ha. Det är självklart att det är de vetenskapligt mest kompetenta lärarna som ska fatta beslut men det är inte bara de som blir berörda utan också exempelvis personalen på studentexpeditionen.

Demokrati handlar om att alla vet på vilket sätt de kan vara delaktiga, menar rektor Pam Fredman.

– **ALLA KAN INTE** prata med rektor eller dekanen men den som har en synpunkt ska veta vart han eller hon ska vända sig för att göra sin röst hörd. Alla anställda har rätt till arbetsplatsträffar där de får information, kan diskutera och ställa frågor. När det gäller sammansättningen av nämnder och universitetsstyrelsen är det en fråga vi inte äger, eftersom vi måste följa det regelverk som finns. Men alla anställda behöver inte vara representerade överallt för att det ska vara demokratiskt. Vi har institutionsstyrelser och institutionsråd där alla kategorier av anställda och studenter är representerade. Dessutom finns en rad beredningsgrupper för att öka delaktigheten.

Strategiska planen ska inte uppfattas som en beskrivning om hur det är utan som det mål universitetet strävar mot, förklarar Pam Fredman.

– Det är möjligt att allt inte fungerar så bra överallt men nu har vi i alla fall en plan som klart talar om vad vi vill. Enligt arbetsmiljöundersökningen tycker de anställda att det är viktigt med en tydlig ledning och det är bland annat därför planen så bestämt visar vilka våra gemensamma mål är.

Men målstyrning fungerar inte i en så professionell organisation som ett universitet, menar Henry Bäck.

– **DET SOM FÅR EN PROFESSIONELL** organisation att uppträda på ett samordnat sätt är gemensamma värderingar och professionalitet, inte order. Styrning kan innebära en hämsko för kreativiteten och det är allvarligt med tanke på vad universiteten borde ha för uppgift. Att centralstyrning nu är på modet hänger bland annat samman med forskningsfinansieringssystemet där man satsar på stora flermiljonprojekt som sträcker sig över många år och som hela universitetet måste ställa sig bakom. Eftersom jag tror att det är en modefluga tror jag också att pendeln snart kommer att svänga åt andra hållet: om några år inser man problemen med centralstyrning och storskalighet. Då blir det åter aktuellt med decentralisering och riktigt små projekt.

Eva Lundgren

Checklista för ett lyckligare liv

TEXT Kajsa Asklöf | FOTO Hillevi Nagel

Den som längtar efter lycka kan pröva lyckoforskarnas råd. De har handfasta tips för att öka chanserna hitom paradiset. En som är ovetandes om deras rekommendationer men ändå verkar följa dem är Unni Bonnedal. Trots att problem är hennes specialitet.

Råd 1:

Var mer aktiv och håll dig sysselsatt.

Detta är ett råd man kan vara försiktig med när det gäller Unni Bonnedal. Som före detta student till henne vet jag att mer nog skulle bli för mycket. Hennes psykologiföreläsningar är en upptäcktsresa i människans inre tillsammans med en skarpsynt, kunnig och mycket energisk guide. Hennes brunklädda gestalt, förtjusta skratt och humor ledsagar oss genom nya territorier i en rasande fart. Efteråt, ja då är man tacksam att man fick vara med på trippen. Hennes effektivitet är omtalad även inom den kliniska världen. Hennes kollega på barn- och ungdomspsykiatriska mottagningen (BUP) uttryckte det på följande sätt: "Du förstör ackordet, det ska du veta."

– Hon menade att jag arbetar för mycket genom att ta för många patienter, säger Unni Bonnedal.

Råd 2:

Var produktiv i ett meningsfullt arbete.

Under många år har hon kombinerat sitt arbete som adjunkt med psykologyrket på BUP-mottagningar och på Drottning Silvias barn- och ungdomssjukhus anorexi- och bulimienhet. Numera har hon begränsat sig till nästan ett vanligt heltidsarbete, och främst som universitetsadjunkt.

– Min undervisning handlar nog om att dela med mig av det som jag efter 34 år fortfarande tycker är ett underverk. Att man i mötet med någon annan kan få hjälp att se sitt liv, och till följd av det tycka mer om sig själv och blir mer aktiv i sitt eget liv.

För att inte förlora kontakten med det hon undervisar om arbetar hon fortfarande som psykolog med privata patienter och som handledare.

Råd 3:

Eftersträva en sund personlighet.

Av sin mamma lärde hon sig att utbildning är bra för kvinnor. Av sin pappa, som var elektriker och mån om att alltid göra ett bra jobb, lärde hon sig yrkesstolthet och vikten av att vara pålitlig.

Att hon skulle ägna så mycket av sin yrkesverksamma tid åt barnterapi var inget hon hade planerat. Det var snarare en slump som gjorde att hon hamnade på en barnpsykiatrisk mottagning och råkade upptäcka att hon och barnen fick bra kontakt. Men det går inte att arbeta med barn i 20 år utan att reflektera över deras villkor. När Unni började på 1970-talet talades det om respektfull uppfostran och om att ge barnen röst. Idag talas det mer om gränssättning.

– Vi talar väldigt lite om innehållet i uppfostran. Vad vill vi att de ska ha för värderingar?

Av barnen begär vi att de ensamma ska klara sådant vi själva inte står ut med, som övergrepp, rån och negativt bemötande på arbetsplatsen.

– Många barn lever i miljöer som är svåra och som vi inte skulle acceptera för oss själva. Det är som om vi är mer intresserade av att diagnostisera än av att höra barns berättelser om hur de har det.

»Genom att lyssna och dela med sig av sina tankar kan man åstadkomma en psykisk förändring, hjälpa någon att läka och att ta sig igenom trauma. Men det är inte alltid idylliskt.«

Råd 4:

Fokusera på nuet.

Eftersom ett barn har mycket begränsade möjligheter att förändra sitt liv kan det ibland vara överväldigande tungt att ta del av deras lidande, även för en psykolog. Men bara det att någon lyssnar kan vara betydelsefullt, det vittnar vuxna som överlevt en svår barndom om.

– Det försöker jag tänka på även om jag känner mig vanmäktig och förtvivlad.

För det mesta ser Unni det som ett privilegium att få

sitta på första bänk och ta del av människors mångskiftande sätt att lösa sina liv på.

– Genom att lyssna och dela med sig av sina tankar kan man åstadkomma en psykisk förändring, hjälpa någon att läka och att ta sig igenom trauman. Men det är inte alltid idylliskt.

Råd 5:

Utveckla ett positivt tänkande.

Den yrkesmässiga skolningen, reflektionen och samtal med kollegor underlättar för att stå ut med svåra berättelser år efter år.

– Jag tror det handlar om att man har varit med om att förändring är möjlig, så varför inte denna gång också? Ibland tänker jag att jag är en person med mycket psykisk energi och det här överskottet vill jag använda till andra människors fromma. Psykisk energi handlar om att bli engagerad. Att man är lättentusiastmerad.

Råd 6:

Eliminera negativa känslor.

Lyckoforskarna menar att 50 procent av en människas lyckopotential är genetiskt betingad. Unni säger egentligen samma sak när hon påstår att det handlar om temperament.

– Jag tror att jag har ett ganska lätttsamt temperament och att jag kan skaka av mig saker. Och jag får energi av responsen från människor. Det jag har minst tålamod med är när jag inte får kontakt.

Att försöka lösa sitt liv på olika sätt handlar inte om rätt och fel utan om nivåer. Att möta människor på en nivå som är avskalad kan fylla Unni Bonnedal med både fruktan och tacksamhet.

– Det är inte ovanligt i terapierna att jag känner: "Tänk att jag får vara med om detta!" Man blir upplivad för att man är nära livsprocesserna. Det är du och jag och universum.

Språket är det redskap hon använder som terapeut och trots att hon är noga med orden, tycker hon inte att vi ska göra misstaget att tro att vi har förstått allting genom dem.

– Vi tror att vi förstår mer med språket än vi gör. Det är en myt.

Unni Bonnedals stora intresse för andra språk fick henne att som ung resa till Wien för att gå en tolkkurs. I Wien träffade hon några psykologstudenter och gjorde ett personlighetstest som var avgörande.

A photograph of a woman with short, wavy blonde hair and glasses, wearing a dark jacket and a striped scarf. She is smiling and looking towards the camera. To her left is a large, light-colored stone sculpture of a human torso, showing the chest and upper abdomen. The background is a dark, grid-like ceiling structure.

Psykoterapiarbetet är enligt Unni Bonnedal kopplat till behandlarens vilja att se hur andra människor har det. – Som terapeut sitter jag på första parkett, inte bara när människor lider utan även när de försöker lösa sina problem. Det ökar min psykiska energi egentligen. Jag får se så oerhört många olika sätt att ta sig an livet på som inger respekt. Det blir en positiv spiral.

»Vänskap är otroligt värmande. Jag vet att om jag skulle råka i svårigheteter finns det människor som skulle bry sig om mig.«

– Det fick mig att börja fundera på vem jag var. Jag beskrevs som en extrovert, slarvig, människointresserad, varm, fantasifull och begåvad person. Vilken tju-goettåring kan motstå det? Jag blev alltså psykolog av narcissistiska skäl.

Även om yrkesvalet tog en oväntad vändning har hon kvar sitt stora intresse för språk. Numera är det en hobby att läsa 20 poäng franska.

– Jag skulle kunna vara student resten av mitt liv. Det är otroligt att vi i Sverige får gå och läsa på kvällarna med så fantastiskt duktiga lärare. Och det är väldigt roligt att göra det tillsammans med sin man.

Råd 7:

Sluta oroa dig.

För att klara av psykologyrket hämtar hon kraft från andra källor, som natur, vänner, familj och konst.

Vackra möbler och saker som har med färg att göra skänker tröst.

– Konst är också känslor. Den hjälper oss att se att det vi tycker är naturligt inte behöver vara det. Det är som i terapin där vi lär oss att det finns många olika sanningar och att mitt sätt att se inte delas av alla.

Böcker är något hon har lärt sig av sin mamma att krypa in i och hämta kraft från.

– Något som har präglat mig är att jag har vuxit upp med en norsk mamma som hade velat utbilda sig men i stället flyttade till Sverige och blev hemmafru. Hon förde över lusten att läsa böcker och utbilda sig till mig. Därför har jag har alltid känt mig trygg i bibliotek och bokhandlar.

Även om Unni Bonnedal springer i skogen är hon en motvillig joggare. I uppforsbackarna kan hon ibland tänka att det inte gör något om hon kolliderar med en älg, bara det tar slut. Men sedan hon började arbeta med överviktiga barn har hon insett värdet av en sund livsstil.

Råd 8:

Var dig själv.

Hur vi fördelar makten mellan oss är något som intresserar Unni. Sedan hon tog på sig genusglasögonen ser hon tydligt hur kvinnor har lärt sig att vara i underläge. Mannens sätt är det normala och även den som har ett feministiskt synsätt anpassar sig lagom mycket och sneglar ängsligt mot männen. Vi säger något, bara för att ta tillbaka det. Vi säger det igen, men diskvalificerar oss och låter omgivningen bestämma vad som ska gälla.

– Det är underordning, och det är inte så lätt att befria sig från, men vi måste i varje fall inta positionen att vi påverkas av detta.

Även när hon har jobbat med unga kvinnor med åttstörningar har hon haft anledning att tänka på vilken betydelse samhället har för det slag som utspelar sig i den unga kroppen. Hon menar att det ingår i själva konstruktionen av könet kvinna att inte vara nöjd med sin kropp. Istället ska vi tukta den och göra om den, fast på ett sätt som gör att det ser naturligt ut i slutändan.

– Kvinnors kroppar blir utställda och bedömda och vi hamnar i en underordnad position av att inte duga och räcka till. Det föder skam och gör att unga flickor idag inte mår så bra. Om de drar sig bort från bedömningen blir de dömda. Om de blir tillräckligt kaxiga slår männens fysiska styrka till som en bromskloss. Så länge det förekommer kvinnomisshandel och det finns män som inte vill ge upp sina privilegier måste både kvinnor och män fortsätta att engagera sig.

Råd 9:

Var utåtriktad.

Nära förhållanden är nummer ett.

Ibland tänker hon att hon borde doktorera eftersom det är det som ger status inom akademien, men vid närmare eftertanke tycker hon att det verkar lite tråkigt. Att göra det hon gör, träffa studenter, patienter och kollegor, är att befinna sig i en process med andra människor, vilket är precis det hon trivs bäst med.

– Jag piggar till mig när jag träffar folk. Jag blir levandegjord.

Att kunna älska, leka och arbeta är tecken på psykisk hälsa. Att hon började älska en person som hon mår verkligen bra med, tackar hon turen och sin terapeut för. Under utbildningen måste alla psykologstudenter genomgå egen terapi, och i Unnis fall ledde det till att hon blev fri att välja en man som var bra för henne.

– Jag har varit gift i snart 30 år och tänker att min man är den bästa människa som jag någonsin har träffat. Han är lojal och rolig, och det är väldigt kul att vara gift med just honom.

Råd 10:

Ägna mer tid åt att umgås med andra.

Helt ovetandes om forskarnas råd säger Unni att detta med att umgås med människor är oerhört viktigt. Kanske lyckoforskare och psykologer i princip kommer fram till samma svar.

– Vänskap är otroligt värmande. Jag vet att om jag skulle råka i svårigheter finns det människor som skulle bry sig om mig. Hela mitt liv har det varit lättare att göra saker på grund av vänskap. Det var lättare att gå till skolan, vara mamma och nu att ha äldre föräldrar för att jag har kunnat diskutera det med vänner. Det är något av det häftigaste som finns.

Råd 11:

Planera bättre.

Frågan är om det gäller i ett livsperspektiv eller dagligen, för här kan det finnas en liten avvikelse i profilen. Enligt Unnis egen uppfattning är hon slarvig. Hon måste anstränga sig för att hålla tider och komma ihåg att dela ut papper till studenter.

– Där krävs disciplin, det gör det. En kollega sade en gång att "det verkar gå så lätt för dig men jag som är nära dig märker att du anstränger dig en hel del".

Råd 12:

Sänk förväntningarna och förhoppningarna.

När Unni Bonnedal måste beskriva sig själv liknar hon sig vid Astrid Lindgrens Madicken.

– Hon kände livet i sig. Det är jublande, men inte bara. Det är livskänslan – jag lever! Jag får göra något av det.

Lycka kanske till stor del handlar om förnöjsamhet. Att hitta en mening med det som är, vara närvarande i det och att se på både sig själv och omgivningen med kärleksfull fördragsamhet. Eller som Unni säger:

– Livet består av högt och lågt. Det mest upphöjda och osjälviska finns hela tiden nära det mest pinsamma eller egoistiska. Detta måste vi acceptera hos oss själva och andra för att inte bli besvikna eller föraktfulla.

UNNI BONNEDAL

Yrke: Universitetsadjunkt på psykologiska institutionen. Legitimerad psykolog och psykoterapeut. Handledare. Bakgrund: Uppvuxen i Göteborg med en yngre bror och en mamma som var hemmafru och en pappa som var elektriker.

Familj: Man, som är fysiker, en son på 27 år och en dotter på 24 år.

Bor: Sävedalen.

Favoritplats: Vi åker till Frankrike varje sommar och bor i ett vindistrikt. Sedan åker vi hem med 150 ganska bra viner som vi dricker upp tillsammans med vänner. Och så tycker jag mycket om Bohuslän. Färgen på havet känns lite som Narnia.

Intressen: Språk, litteratur, vinprovning, konst och vackra ting. Att sitta hemma i min trädgård och se hur det växer.

Oväntad sida: Jag är inte så himla talangfull utan omusikalisk och slarvig. Eftersom jag är snabb och energisk tror folk att jag är mer sportig än jag är. Egentligen är jag ganska okoordinerad och fumlig.

Sida jag är stolt över: Det ena är att jag ibland kan säga saker som är obehagliga för att jag blir upprörd över att någon hamnar i knipa. Jag kan ta en risk och då kan jag tänka att "det där var modigt Unni". Det andra är att jag kan samla mig och göra en rätt okej performance inför en grupp om det behövs, även om jag är skrämmd och inte alltid är förberedd. Jag kan lita på mig själv i de sammanhangen.

Sida att förbättra: Att säga nej, för jag säger väldigt ofta ja. Jag blir väldigt entusiastisk men sedan ska det utföras också och det går ut över min fritid.

Dröm: Att jag kan resa till Frankrike varje sommar och köpa vin. Jag trivs med livet som det har varit de senaste fyrtio åren och hoppas att det fortsätter ungefär som det är nu. Jag förväntar mig av mig själv att kunna arbeta mindre och använda mer av min tid till att springa i skogen och läsa romaner. Jag vill gärna vara kvar ett tag till och se vad det blir av mina barn.

Upprörs över: Barn har förlorat mark de senaste åren. De har dragits in i stress och vuxna orkar inte se hur de har det. Att det fortfarande finns pornografi och att man kommersialiserar och erotiserar underordning.

Värt att slå vakt om politiskt: Jag är medlem i Feministiskt initiativ. Med genusperspektivet har jag fått syn på en del absurda saker i samhället. Män har fått ta stor plats och kvinnor liten och vi har alla bidragit till att upprätthålla den ordningen. Miljön måste vi sätta högst på dagordningen. Om vi inte prioriterar miljön så kommer det att slå tillbaka mot oss. Sedan har Unicef visat att när vi ger pengar till kvinnor så stärker det barnen.

Senaste semesterresan: Frankrike.

Böcker som har gjort stort intryck: *Svinalängorna* av Susanna Alakoski. Den ser tillvaron med ett barns ögon på ett mycket övertygande sätt. *Människornas Jord* av Pramodya Ananta Toer. Den beskriver vad underordning gör med människor på ett sätt som borde ha givit författaren Nobelpriset. *Madame Bovary* av Gustave Flaubert. Den är skriven av en man om en kvinna, men som jag ser det, handlar den lika mycket om en man och hans svårigheter att leva i sitt eget liv. *Ljusets ängel* av Joyce Carol Oates. Den mest klara beskrivning av ondskans meningslöshet jag någonsin har läst.

Bra film: *The Big Lebowski*. Jag gillar film som inte är komedier men roliga ändå. Filmer där jag blir omskakad och får skratta, som blandar högt och lågt och där man får syn på det absurda i tillvaron.

Fingerfärdig silversmed

Mjukt formade halssmycken och finurliga ringar skvallrar inte om de vardagsaggressioner som fått sitt utlopp under smidets gång. Men framför allt handlar silversmide om lekluft för tandteknikern Britt-Marie Dusén.

STUDENTERNA SITTER PÅ laboratoriet på Odontologen och gör avgjutningar och slipar på tandproteser och broar. Nya och mer avancerade moment för varje termin. Här undervisar universitetsadjunkt Britt-Marie Dusén blivande tandtekniker och här arbetar hon med att ta fram tandproteser.

– Man har en hel del gratis om man är tandtekniker och vill arbeta med silversmide, säger Britt-Marie Dusén. Det ligger nära med lödning och känsla för material. Vi märker faktiskt vid intagningsintervjuerna att många studenter har hantverk som fritidsintresse.

Hon själv har alltid gillat att använda händerna och när tandläkaren Catarina Wallman fick med henne på en kurs i silversmide blev hon snart biten. I arbetet med att värma och forma silverstavar till armband och ringar fick hon möjlighet att pröva kreativiteten.

– JAG SÄGER TILL alla att de borde testa silversmide, säger hon. Jag hämtar mycket idéer från smycken jag ser, men det blir aldrig likadant. Och många gånger blir det inte alls som man tänkt sig, men det gör inget. Det roliga är att få prova och leka med formen. Man blir av med många aggressioner när man står och bankar ut silvret!

En gång i veckan går hon till Medborgarskolan på kurs och börjar med att skissa på hur modellerna ska se ut. Efter att ha tänkt igenom hur själva arbetet ska utföras brukar hon få hjälp från läraren som beskriver var svårigheterna i arbetet kommer att ligga.

Hon visar ett armband som består av många små ringar som hakats i varandra till ett band och som sedan löts fast vid läset.

– Lödningen är ofta det svåra för att det ska hålla, berättar Britt-Marie Dusén. När man värmer upp metallen måste båda bitarna bli lika varma för att det ska fästa.

HON HAR OCKSÅ provat att göra skålar, men det har varit väldigt svårt. Det krävs rätt känsla för hur varmt silvret ska bli och för hur det reagerar när det kallhäradas. Men också att man slår tillräckligt hårt.

– Men blir det misslyckat kan man ju alltid smälta ner det och gjuta i form istället, skrattar Britt-Marie Dusén.

Hon tycker själv inte att det är särskilt märkvärdiga alster, men för en

Det roliga är att man får leka och pröva sig fram, säger Britt-Marie Dusén. Smyckena hon bär, är hennes egen tillverkning. I bakgrunden syns några krokiteckningar av kollegan Hans Mårtensson som också deltagit i utställningarna.

utomstående är det svårt att avgöra om de är handgjorda eller inte. Däremot vet hon precis vilken skillnad det är om hon använder riktiga verktyg och putsmaterial som smärgelduk eller om hon tar genvägar med till exempel en tandteknikers putsmotor.

– Man ser direkt att det blir en helt annan glans om man använder rätt verktyg.

Britt-Marie Dusén är inte den enda på institutionen som sökt sig till hantverk och konst. För några år sedan

drog några kollegor ihop ett gäng för att arrangera en utställning på Odontologen. Studenter och anställda lånade en sessionslokal och det var många som hade verk att visa upp. Smycken, keramik, målningar och vävnader ställdes ut och ungefär var tredje termin har en återkommande utställning hållits, varje gång med nya studenter som vill vara med.

– Vi har gått ut i början på terminen och berättat om utställningen och det har funnits många konstintresserade som vill vara med.

Viveca Bladh

Har du tips på någon GU-anställd med ett annorlunda fritidsintresse? Mejla till gu-journalen@gu.se

Al Gore och GU:s forskare överens

♦ **Forskarna och Al Gore** är överens. Det krävs radikala förändringar för att komma till rätta med växthuseffekten.

– Vi vet tillräckligt för att agera, säger Maria Grahn, doktorand i fysisk resursteori.

Al Gore, tidigare vicepresident i USA, är en slipad historieberättare med ett genuint miljöpatos. Dagen före FN:s klimatpanel IPCC utfärdade den skarpaste varningen hittills visades igår Al Gores film *En obekvämt sanning* inför 350 personer i en fullsatt Wallenbergsal den 1 februari. Efter följde en paneldebatt med Deliang Chen, professor i meteorologi vid Göteborgs universitet, och Maria Grahn, doktorand i fysisk resursteori vid Chalmers. Al Gores budskap är tydligt. Gör vi inget drastiskt åt växthuseffekten så kommer det att stå oss dyrt. Och det är en bild som delas av forskarna från GU och Chalmers.

– Vi skulle behöva sänka våra koldioxidutsläpp med 80 procent. Kyotoavtalet handlar om 5 procents minskning, det visar att det fortfarande finns väldigt mycket att göra, säger Maria Grahn.

Lennart Jeansson ny Assar Gabriellsson-professor

♦ **Handelshögskolan** har utsett Lennart Jeansson till innehavare av Assar Gabriellssons gästprofessor i tillämpad företagsledning under 2007. Lennart Jeansson har lång erfarenhet av arbete på ledande

befattningar, bland annat som vd för Volvo Personvagnar och ställföreträdande koncernchef i Volvokoncernen.

Downen Birkhed prisas

♦ **Professor Downen Birkhed** vid Sahlgrenska akademien får IADR:s stora internationella kariespris 2007. International Association for Dental Research (IADR) är världens största organisation inom odontologisk forskning. Organisationen delar ut priser inom alla odontologiska forskningsfält. Downen Birkhed får sitt pris för utmärkt forskning inom karies under drygt 30 år.

Downen Birkhed är medförfattare till mer än 250 artiklar i olika vetenskapliga tidskrifter och har varit handledare för närmare 30 doktorander. Flera av forskargruppens upptäckter har fått stor uppmärksamhet i medierna, bland annat den metod för tandborstning som kallas Göteborgsmetoden.

– När serietidningen Bamse beskrev Göteborgsmetoden för barnen fick Skalman visa Lille Skutt och hans vänner hur man två gånger om dagen ska använda två centimeter tandkräm i två minuter och sedan låta munnen vila i två timmar. Vi kallar det de fyra tvåorna, säger Downen Birkhed.

Totalt har tre svenska forskare fått det prestigefyllda priset.

Vägs ände är början på något nytt

Kom-i-form-coachen Linda Svensson hjälper till att få träning i tillvaron.

TEXT Kajsa Asklöf

När värken sätter in går det inte längre att behandla kroppen som ett vandrande förvaringskärl för hjärnan. Även en lekamen kräver underhåll och på Fysiken får GU-anställda hjälp att rehabilitera värkande delar samtidigt som de får upptäcka vad träning kan tillföra i en stressad människas liv.

STORA RIKSSALEN i det gamla Televerket är inte längre en omkopplingsstation för kommunicerande människor utan ett rum för omställning och uppbyggnad. Vad man än sysslar med i det övriga livet är det kroppen som står i fokus under valven och de futuristiska lamporna. Hjärtan dunkar i snabb takt, blod pumpas runt under högt tryck och svett pressas fram ur öppna porer.

Morgnar och förmiddagar är det ett krukväxtavdelat hörn som drar till sig människor i behov av rehabilitering. Genom företagsläkaren har de fått uppmaningen att träna för att motarbeta smärtan som plågar dem. Ofta är det nackar och axlar som talar om att de har tröttnat på sin syrefattiga, statiska tillvaro och att de kräver rörelse.

– När man kommer igång med sin träning lär man sig känna efter i kroppen

och blir uppmärksam på hur man ska sitta vid skrivbordet för att inte spänna sig, säger sjukgymnast Anders Holmberg som håller i träningen.

Rehabträningen får inte bli ett för stort projekt och ska därför inte ta mer än 45–60 minuter.

– De allra flesta mår väldigt bra av träningen och uppnår nästan alltid bra resultat. För många blir detta inkörsporet till träning och friskvård även efter rehabiliteringen.

MÅNGA DRAR SIG för att komma till ett gym eftersom de tror att värken den egna kroppen eller klädseln kommer att stå sig särskilt väl bland skinande maskiner och fulländade kroppsbyggare. Anders Holmberg anser att farhågorna är obefogade. Maskinerna är lätta att använda och människorna här får se ut som de gör. Dessutom finns det gott om ytterligare träningsalternativ i grupper med yoga, pilates, spinning och mycket annat i de omkringliggande rummen. Det är bara att välja gruppaktivitet efter kynne och kombinera den med rehabiliteringen.

För dem som inte vet var de ska börja och inte har sin motivation på topp, kan

ett besök hos hälsopedagogen och kom-i-form-coachen Linda Svensson ge nya infallsvinklar på problemet att få in träning i tillvaron.

DET FÖRSTA HON GÖR är att ta reda på var personen framför henne befinner sig vad det gäller träning, motivation och kunskap.

– Jag undviker pekpinnar. Många har gjort egna försök tidigare och har varit med i exempelvis viktväktarna och köpt träningskort utan att nå sina mål. De har satsat för mycket och väljer bort istället för att lägga till goda vanor.

Linda förklarar sin uppgift med att hon skapar strukturer i kaos och hittar öppningar i människors redan fullspäckade agenda.

– En stressad människa har svårt att hitta balansen. Jag coachar dem att prioritera rätt. Många vill hitta sin form rent viktmissigt, men det tycker jag inte är det viktigaste utan det kommer på köpet.

Ofta ser människor bara det som inte fungerar i deras liv när de kommer till Linda, och träning blir ytterligare ett stressmoment.

Hon försöker då att utgå från individens situation och göra en så kall-

»Jag är mycket för planer, mål, delmål, kostdagbok och träningsdagbok. Då kan man hitta mönster i beteendet och se var det går att lägga till saker.«

lad SMART-plan, där bokstäverna står för Specifik, Målsättning, Anpassad, Realistisk och Tidseffektiv. Det kan vara att lägga in en tio minuter lång promenad varje dag istället för att vänta på söndagens rejäla långpromenad som kanske ändå går om intet på grund av regn. Då blir det i varje fall minst 70 minuter i veckan istället för ingenting.

– Jag är mycket för planer, mål, delmål, kostdagbok och träningsdagbok. Då kan man hitta mönster i beteendet och se var det går att lägga till saker.

- HÄLSOEFFEKTERNA är otroliga och flera kommer direkt efter första träningen. Man blir gladare, får stärkt självförtroende, sänkt blodtryck och bättre cirkulation.

Belöningar är också något som Linda förespråkar varmt, men helst inte i form av mat.

– Mitt mål är att människor ska vara fyllda av energi och veta vad nästa steg är när de har varit hos mig. En del människor kan efter rehabiliteringen och kom-i-form-samtalen säga att detta är det bästa som har hänt dem.

Träning är vardagens tältpinne

TEXT Kajsa Asklöf

Simhallen är sval och det är tidig morgon. Hon huttrar i sin baddräkt och känner motstånd när kroppen först klyver vattenytan. Efter bara 200 meter befinner hon sig i en annan tankevärld. Problem får en lösning och idéer presenterar sig själva. Att simma längd efter längd är en meditativ vana som Anki Dellnäs ägnar sig åt fem gånger i veckan. Efter 42 minuter och 1500 simmade metrar är hon redo att ta itu med dagen.

- MAN FÅR BESTÄMMA SIG att detta ingår i min rutin, och att det inte är förhandlingsbart. Om jag inte hade hållt fast vid det här hade jag inte klarat att skriva min avhandling och en massa andra saker. När man klarar att träna trots att det är kallt och jobbigt blir man starkare psykiskt och klarar mer,

säger Anki Dellnäs, utbildningsledare på institutionen för idé- och lärdoms historia.

Idag känner hon sig extra glad och nöjd där hon sitter i kafeterian efter sitt träningspass. Nyss hemkommen efter en fem månader lång stipendievistelse i South Carolina har hon prövat att crawla sina längder istället för att simma grodsim som bara européer gör. Hon är en tävlingsmänniska och behöver utmaningar så hon mejlade den amerikanske simtränaren för att fråga hur snabbt hon borde klara en längd på 50 meter. Hans svar, 45 sekunder, verkade ouppnåeligt men idag klockade hon in på 1,05.

– Nu känns 45 sekunder i varje fall näbart.

Den nya simstilen kräver justeringar. Istället för att svanlikt hålla upp huvudet över kloret lägger hon ned hela ansiktet i vattnet och fäster blicken vid boten. Hakan in mot bröstet och knäna ihop. Fortfarande

måste hon vila efter varje längd och fliside-vändningarna tål att övas på, men efter 25 år av simmande ger en ny utmaning träningen liv.

Man skulle kunna tro att sju och en halv kilometers simning i veckan skulle vara nog, men Anki kompletterar med svett drivande workout eller löpning ett par gånger i veckan.

– Ibland tränar jag två gånger om dagen.

Det är en del som skakar på huvudet och tycker att hon är knäpp. Att träna så mycket är definitivt utöver normen för en som inte tävlingsidrottare. Men frågan är varför det är mer normalt att ägna samma tid åt att titta på teve?

– Folk tycker att man är lite egen om man tränar så här mycket. Jag tror att det egentligen är ett slags försvaret som handlar om en blandning av avundsjuka och att de känner att de också borde träna.

Att hon har något i sig som säger att kroppen bör användas fysiskt dagligen tror hon beror på att hon redan som 9-åring cyklade en mil flera gånger i veckan för att få umgås med hästarna i stallen. Under många år tävlingsred hon också och när hon slutade med det fick simmandet bli alternativet.

- DET POSITIVA MED SIMNING är att man inte är så beroende av tider. Det går att lägga in träningen så den överensstämmer med studier, jobb och familj. Dessutom är det en motionsform som inte sliter så hårt på kroppen och ger långsiktig uthållighet.

Det pratas mycket om GI-metoden och andra dieter. Anki tycker att det vore bättre om människor började träna istället för att lägga så stor vikt vid matintaget.

– Då skulle en massa psykiska problem försvinna också. Jag är helt övertygad om att endorfinerna som kommer ut i kroppen när vi tränar påverkar oss väldigt positivt.

Runt vänster handled har hon ett flätat tygarmband

hon sällan tar av. Det är årskortet till Valhalla.

– Det kostar bara 1350. Det är ju ingenting om man tänker på vad det ger.

Tidsbrist är den vanligaste orsaken som människor anger när de inte tränar. Anki tror att det är en ursäkt och att träning går att få in om man planerar. Men visst kostar det tid. Hon äter inte frukost varje dag med barnen, och fikar heller inte så ofta på jobbet. Lunchen intar hon oftast framför datorn. Och det krävs både pusslande och planering för att få ihop alla träningspass.

– Jag behöver detta för att klara av alla andras behov sedan. Det här är min zon. Om jag hoppar över detta blir det ingen ordning på resten heller. Då skjuter jag upp saker, humöret och kapaciteten blir sämre.

Träningen är en slags struktur som hjälper till att bringa ordning i vardagens kaos av krav och uppgifter som måste utföras.

- OM JAG KLARAR detta så kan jag klara fler saker.

Avhandlingen hon skrev, och som hon arbetade mycket med under simturerna, handlar om den amerikanske ekonomen Gary S. Becker. Han talar om humankapital och vikten av att investera i sig själv och att kunna bedöma vilka handlingar som ger avkastning på både kort och lång sikt. Att borsta tänderna är exempelvis en ekonomiskt lönsam handling eftersom det minskar behovet av kostsam tandläkarvård. Om Anki applicerar hans tankesätt på träning kan hon konstatera att träningen förmodligen ger mycket god avkastning i form av bättre hälsa och effektivare arbetsprestation för att inte talar om bättre humör och en känsla av harmoni. En långsiktig investering som på kort sikt innebär vissa uppoffringar.

– Träning handlar om överlevnad. Att orka sin vardag.

Mer samordning ger ökad kvalitet

I GU JOURNALENS november- och decembernummer har statsvetarprofessorn Bo Rothstein respektive Samhällsvetenskapliga fakultetens dekan, Helena Lindholm Schulz och tidigare dekan, Lennart Weibull, diskuterat resurstilldelning och resursanvändning i forskarutbildningen på Samhällsvetenskapliga fakulteten. Debatten är ett exempel på hur ansvar för såväl medgång som motgång brukar bollas mellan fakultet och institution. Som doktorander på samma fakultet har det varit intressant, men också frustrerande, att följa diskussionen. Vi frågar oss om det finns nya vägar att lösa de intressekonflikter angående resurser till forskarutbildningen som förefaller finnas mellan institutionerna och mellan institutions- och fakultetsnivå?

ENLIGT VÅR MENING är det i den nuvarande ekonomiska situationen för institutionerna vid den Samhällsvetenskapliga fakulteten rimligt att lyfta blicken från de, mer eller mindre, skrala institutionsekonomierna och fundera på hur man skulle kunna utnyttja fakultetens samlade resurser i forskarutbildningen. Vi menar att det är fullt möjligt att höja kvaliteten på forskarutbildningen och samtidigt frigöra ekonomiska resurser. Detta kan åstadkommas genom att Samhällsvetenskapliga fakulteten, och rimligen gäller detta även för andra fakulteter, i mycket högre grad än nu samordnar och integrerar de drygt tio olika forskarutbildningarna som återfinns på fakulteten.

DETTA SKULLE VARA GYNNSAMT ur flera perspektiv. Dels har alla samhällsvetare de facto en stor gemensam teoretisk kunskapsbas där man genom samordning av forskarutbildningen skulle kunna effektivisera resursanvändningen. Det framstår inte som en klok lösning att alla institutioner ger sin egen forskarutbildningskurs i till exempel vetenskapsteori eller kvantitativa metoder. Dels finns det möjlighet att genom samordning skapa ett doktorandunderlag för att också ge internationellt gångbara forskarutbildningskurser med ett specialiserat innehåll, och som sträcker sig över disciplingränserna.

I en strategi för ökad samordning bör man se till att doktorandutbildningarna inte blir enmansprojekt utan att "årsklasser" skapas. Detta gynnar den enskilde doktorandens välbefinnande genom att större doktorandgrupper skapar en känsla av delaktighet och möjliggör stimulerande miljöer för doktoranderna att utvecklas i. Detta gäller framförallt i ett inledningsskede av utbildningen, då också en stor del av doktorandkurserna bör läsas. Med få, men mycket goda, erfarenheter av forskarutbildningskurser med doktorander från olika discipliner

vet vi att det är stimulerande och perspektivbrytande att mötas. Exempel från andra lärosäten bekräftar detta. Stanford University har exempelvis skapat framgångsrika forskningsmiljöer genom att tänka mindre på att upprätthålla gränser mellan discipliner och mer på hur man kan alstra nyskapande, mångdisciplinära forskningsmiljöer i samverkan med det omgivande samhället (GP 070103).

Det är förvånande att ännu ingen samordning av forskarutbildningarna på Samhällsvetenskapliga fakulteten genomförs. Men än är det inte för sent att agera. Under våren skrivs de allmänna studieplanerna för samtliga forskarutbildningsämnen om för att matcha Bologna-processen. Det är därför ett gyllene tillfälle att omgående ta tag i frågan om integration av fakultetens forskarutbildningar.

VI HOPPAS OCH TROR att vi får se mer av integration i forskarutbildningarna på Samhällsvetenskapliga fakulteten framöver, eftersom det är både klokt ur kvalitetssynpunkt, nödvändigt ur ekonomisk synvinkel och något som skulle välkomnas av doktoranderna.

Andreas Bjurström & Anders Fredriksson
ORDFÖRANDE, RESPEKTIVE
VICE ORDFÖRANDE FÖR SAMHÄLLSVETENSKAPLIGA DOKTORANDRÅDET (SDR)

Rusta inte ner biblioteket!

SAMHÄLLSVETENSKAPLIGA institutionsbiblioteket ska stängas och Universitetsbiblioteket ska överta och driva någon form av studietorgs verksamhet i lokalerna. Det är inte lätt att få en bild av hur verksamheten kommer att se ut i framtiden men det kommer sannolikt att innebära en nedrustning, bokbestånden skingras och bokutlåning upphör. En konsekvens av stängningen är – om vi förstått rätt – att 55 000 böcker ska förstöras! Resultatet av att institutionerna i Haga har bidragit med 300 000 kr per år under 16 år. Detta innebär naturligtvis en förvånansvärd och omfattande kapital- och kulturförstörelse, som sker i det tysta.

Orsaken till stängningen är att Universitetsbiblioteket anser att det råder överetablering av bibliotek kring Haga och att campus Linné är under uppbyggnad. Och där ska det byggas ett nytt bibliotek. Ingen missunnar studenter och lärare i Linné detta, men varför rusta ner Haga för den sakens skull?

En tanke är att studenterna i Haga ska besöka Handels och KTB. Men där finns inte de bokbestånd som alla Hagastudenter använder sig av. Handelsstudenterna och socionomstudenterna läser inte samma litteratur!

Vad kan då göras för framtiden? Vid en jämförelse med andra nybyggda universitet och högskolor har Göteborgs

universitet inte mycket att stolt visa upp i Haga.

Undervisningsmiljön i Hagainstitutionerna har stora brister. Den tekniska standarden med mera är från början av 1990-talet. Undervisningslokalerna är överfulla och med dålig luft. Ibland måste lärarna gå på rövarstråt för att samla ihop bord och stolar från annat håll så att de räcker i klassrummen. Tillräckligt med stora lokaler saknas och undervisning bedrivs på Handelshögskolan och i det renoverade men omoderna Annedalsseminariet. Där har man redan lyckats skapa handikappovänliga lokaler som knappast är lämpade för dagens studenter med rörelsebegränsningar och som i allt större utsträckning påbörjar universitetsstudier.

VI SAKNAR HELT ENKELT en lugn, inbjudande och modern studiemiljö. Studenterna sitter i kafeterian, korridorer och i källarlokaler. Biblioteket skulle kunna utvecklas till en lösning på detta problem. Redan idag sitter självklart studenter och läser där och dessutom med möjlighet till olika slags hjälp från våra kunniga och serviceinriktade bibliotekarier. I lokalerna finns även Benny Henrikssons minnesbibliotek, en unik samling HBT-litteratur. Uppsatser finns tillgängliga för utlåning, vilket vi anser är en mycket stor fördel; en service som med stor sannolikhet kommer att upphöra.

Vi vill att en god del av bibliotekets bokbestånd bevaras, inklusive referensbiblioteket, med möjligheter till internanvändning, liksom att lokaler skapas med sittgrupper, avskilda läsrum och arbetsrum för studentgrupper. Det måste finnas lika stora möjligheter och resurser för studenter inom olika universitetsområden. De betalar lika mycket för sin undervisning.

DET SÄNDER HELT FEL signaler att destruera böcker. Nu har universitetet chans att göra en medveten satsning och att visa att man kan göra något så bra som möjligt av Hagabiblioteket, bevara det bästa av bokbeståndet och kombinera detta med en inbjudande läs- och arbetsmiljö. Böcker, bildning och professionella bibliotekarier kan aldrig ersättas av bildskärmar och internetkunskaper.

PER-OLOF LARSSON UNIVERSITETSADJUNKT I SOCIALT ARBETE, BARBRO LENNEER AXELSON UNIVERSITETSLEKTOR I PSYKOLOGI, BIRGITTA LJUNGBERG UNIVERSITETSADJUNKT OCH STUDIEVÄGLEDARE, JÖRGEN LUNDÄLV UNIVERSITETSLEKTOR I SOCIALT ARBETE, ANNA WERNE UNIVERSITETSADJUNKT OCH ARBETSMILJÖOMBUD

Replik: SEDAN UNGEFÄR ETT ÅR pågår en utvecklingsprocess för att förändra biblioteks- och infosöktjänster inom Samhällsvetenskapliga fakulteten.

Det finns nu förslag på hur studietorget vid campus Linné ska se ut och vilka funktioner som ska finnas där. I infosökdelen kommer att finnas dato-

rer, skrivare, skannrar och kopiatorer som studenterna kan använda. Där ska också finnas bemannad reception, med personal som kan handleda i infosök och som svarar för lånehanteringen. Boksamlingen omfattar Iberoamerikanska bibliotekets samlingar och den låneverksamhet som är därmed förknippad. Därutöver kommer att finnas referensexemplar av kurslitteratur, uppslagsverk och en begränsad mängd ämnesanknuten referenslitteratur. Exempel på nyanskaffad litteratur med relevans för de ämnen och kunskapsområden som finns inom campus Linné kommer också att finnas. Böcker som beställts från andra UB-enheter ska kunna avhämtas vid studietorgsbiblioteket. I nedre plan planeras för tysta läsplatser och data/läsesal med tillträde även efter kontorstid. På entréplanet ska det finnas fyra grupprum, utrustade med datorer. På övre plan planeras för 80 läsplatser. Här ska även finnas kaffemaskin och tidskrifter. Enheten beräknas tas i drift mars/april 2008.

NÄR DET GÄLLER CAMPUS Haga planeras följande: Mediabeståndet gällras och cirka 200 titlar förs över till Centralbiblioteket. En genomgång av litteratur utgiven under 1600- och 1700-talen görs också. JMG:s kurslitteratur förs till campus Linné. Övrig kurslitteratur överförs till KTB. Resterande litteratur tas om hand av institutionerna, med undantag för vissa samlingar som hanteras av det nya studietorgsbiblioteket. De bok-exemplar som institutionerna inte omhändertar kan säljas eller delas ut till intresserade. Det nya studietorgsbiblioteket kommer i likhet med enheten vid campus Linné att ha datorer, skrivare, skannrar och kopiatorer samt referenslitteratur. Enheten ska vara bemannad med UB-personal vars främsta uppgift är att handleda studenter i infosök. Härutöver kommer att iordningställas grupprum med datorer. Den omdanade biblioteksenheten beräknas tas i drift vid årsskiftet 2007/08.

Det är viktigt att se de biblioteks- och infosöktjänster som kommer att erbjudas Samhällsvetenskapliga fakultetens studenter och lärare/forskare i ett helhetsperspektiv.

Sven-Åke Lindgren
PRODEKAN, SAMHÄLLSVETENSKAPLIGA
FAKULTETEN

Lägg inte ner professuren!

DET HAR KOMMIT till vår kännedom att humanistiska fakultetsnämnden vid Göteborgs universitet nu under drygt ett år diskuterat frågan om ett återbesättande av professuren i etnologi, särskilt

europaisk, vid professor Birgitta Skarin Frykmans avgång med pension från och med den 1 januari 2008.

UNDER DE SENASTE ÅREN har etnologigämnet expanderat starkt i Sverige, inte minst i forskningssammanhang, och fått en viktig roll i utvecklingen av mer utåtriktade och tvärvetenskapliga humanvetenskaper. De kulturella perspektiv etnologerna erbjuder efterfrågas i allt högre grad av medicinare, tekniker, ekonomer och naturvetare – inte minst i nya mångdisciplinära projekt och utbildningar. Göteborgsetnologerna har just denna öppna profil. Vi tänker på till exempel det framgångsrika samarbetet med ekonomer inom konsumtionsforskning, med Chalmers inom IT-teknik och med en rad aktörer inom hälsoområdet, och inte minst tänker vi på den starka europeiska orienteringen som kännetecknar ämnet. Lägg därtill att Göteborgsinstitutionen på ett mycket genomgripande sätt placerat Göteborgsregionen på den etnologiska kartan, genom en stark regional profilerings.

INSTITUTIONEN har under senare år utvecklats till en av landets mest produktiva och initiativrika forskningsmiljöer, med stark internationell och tvärvetenskaplig inriktning. Den licentiatexamen och de sexton doktorsdisputationerna under perioden 2000–2006 är bara ett av bevisen för det. Härtill kommer ett stort antal vetenskapliga och populärvetenskapliga böcker och artiklar.

Det finns alltså starka skäl att värna om ett ämne som idag ligger långt fram när det gäller att låta humanistiska, samhällsvetenskapliga och naturvetenskapliga perspektiv befrukta varandra. Detta har också i den svenska forskningspolitiken angivits som en av de mest verkningfulla lösningarna för humanioras framtid. Det vore olyckligt om ett av landets största universitet gick emot statsmaktens intentioner i detta avseende. Erfarenheterna visar att en lärostolsprofessur är en nyckelresurs för att befästa och utveckla denna breda satsning. Göteborgsinstitutionen har exporterat forskare till en rad nya fält och institutioner och därigenom fått rollen som nav eller ”moderinstitution”, och denna position kräver en stark forskningsprofil.

Bevarandet av en lärostolsprofessur blir alltså viktigt av flera skäl:

1. En professur, som söks i konkurrens, skulle markera universitetets, fakultetens och ämnets öppenhet som en grundläggande del av den akademiska identiteten (viktigt för universitetets, fakultetens och ämnets legitimitet och anseende inom forsknings- och utbildningsvärlden).

2. En professur skulle attrahera fler kvalificerade sökande än varje annan anställningsform.

3. En professur skulle markera att fakulteten menar allvar med den breda kulturvetenskapliga fokusering vi citerade ovan.

Ur det här perspektivet framstår det som närmast obegripligt om Göteborgs universitet skulle välja att beröva etnologigämnet dess enda lärostolsprofessur

– detta är ett vägval som andra etnologinstitutioner inte gjort. Humanistiska fakulteten bör i så fall tydligt motivera sitt beslut inför omvärlden. Vad är avsikten med att just etnologin i Göteborg ska drabbas?

GÖSTA ARVATSON UPPSALA UNIVERSITET,
BILLY EHN UMEÅ UNIVERSITET
JONAS FRYKMAN LUNDS UNIVERSITET
BIRGITTA SVENSSON STOCKHOLMS
UNIVERSITET NORDISKA MUSEET, GENOM
ORVAR LÖFGREN LUNDS UNIVERSITET

Replik: HUMANISTISKA fakultetsnämnden har känt sig tvingad att fatta ett antal plågsamma beslut på senare tid. Beslutet att inte bevilja institutionen för etnologis begäran om att få utlysa en professur var ett av dem, vilket den långa beredningstiden antyder. Beslutet grundar sig framför allt på ekonomiska omständigheter och inte på någon avsikt att försvaga ämnet på fakulteten. Tvärtom anser nämnden, liksom etnologiprofessorerna som skrivit insändaren, att ”etnologigämnet måste ses som en central resurs för en offensiv humaniora”.

Brevskrivarna verkar omedvetna om att Humanistiska fakulteten vid GU, till skillnad från flertalet andra humanistiska fakulteter i landet, inte skiljer mellan professorer som fått sin titel genom befordran och sådana som fått den genom en utlysning. Därmed följer fakulteten avsikten med befordringsreformen 1999. De flesta ämnen har fått nya professorer genom befordran av lektorer, även nyrekryterade sådana. Denna praxis innebär att det snarare hör till regel än undantag vid fakulteten att inte utlysa en professur när en professor går i pension. Det är alltså inte ”just etnologi som drabbas”, som brevskrivarna påstår.

Fakultetsnämnden konstaterade vid sitt sammanträde den 13 december att det redan finns en god kompetens vid institutionen för etnologi för att bedriva forskning och forskarutbildning i nuvarande omfattning. Institutionens ekonomi tillåter inte en rekrytering just nu, men vi hoppas givetvis att det blir möjligt i en snar framtid.

Sally Boyd
DEKAN VID HUMANISTISKA FAKULTETEN

Rektor och dekanvalet

I SLUTET AV HÖSTTERMINEN förrättades val vid Humanistiska fakulteten. Valet utföll så att Ingemar Nilsson (professor i idé- och lärdomshistoria) av fakulteten föreslogs till dekan och Gunhild Vidén (professor i latin) till prodekan. Vid valet förelåg, förutom valberedningens förslag, en alternativ lista som föreslog Sally Boyd (professor i allmän språkvetenskap) och Martin Todtenhaupt (universitetslektor i tyska) till dekan och prodekan. Vid ungefär samma tidpunkt förelåg en internrevisionsrapport rörande den institution vid vilken Ingemar Nilsson för närvarande är prefekt. Rapporten föranleddes av en anmälan från UFL. Under samma period insändes även en skrivelse från professorerna vid filo-

sofiska institutionen, Dag Westerståhl och Helge Malmgren, som ifrågasatte det sätt på vilket valproceduren hade hanterats. Före jul beslöt rektor Pam Fredman att förlänga mandatperioden för sittande dekanat och fakultetsnämnd till 31 januari, med motivering att hon behövde mer tid på sig för att ta ställning till valresultatet.

REKTOR BESLÖT den 22 januari att utse Sally Boyd och Martin Todtenhaupt. Föredragande för rektor var kanslichefen vid Humanistiska fakulteten Marianne Edshage. Rektor hade låtit granska tillvägagångssättet vid valet, men hennes jurist Sonja Huldén fann att inga formella fel hade begåtts. Vad hade då rektor för skäl att bortse från valberedningens och röstmajoritetens förslag? I protokollet anges ingen motivering men förvaltningschefen P-O Rehnqvist informerade dagen efter Ingemar Nilsson om detta. På direkt förfrågan uppgav förvaltningschefen att revisionsrapporten inte hade spelat någon roll vid rektors bedömning.

Som första motivering anfördes att Sally Boyd – som varit förordnad som dekan sedan slutet av vårterminen – hade gett ett gott intryck under hösten. Hon verkade ha vuxit in i sin ledarroll på ett sätt som gör det sannolikt att hon under kommande mandatperiod kommer att göra bra ifrån sig. Om det är rektors intryck eller kanslichefens framgick inte.

SOM ANDRA MOTIVERING anfördes att Sally Boyd har en god relation till de lärare inom fakulteten som medverkar i lärarutbildningen liksom med ledamöter i UFL. Betyder det att rektor lägger större vikt vid förhållandet till lärarutbildningen än vid förhållandet mellan de språkvetenskapliga och de historisk-filosofiska ämnesområdena inom fakulteten? Med den nya nämnden saknar de historisk-filosofiska ämnesområdena representation i fakultetsledningen för första gången sedan de två sektionerna slogs ihop.

För det tredje menade rektor att jämställdhetsaspekten kunde vägas in, eftersom utgången i valet var ganska jämn. Men valkorporationen vid fakulteten uppmärksammades i brev från jämställdhetsombudet redan i början av december på det önskvärda i att fakulteten erhöi en kvinnlig dekan. Jämställdhetsaspekten hade därmed redan vägts in i de röstandes helhetsbedömning.

REKTORS BESLUT måste ses som ett underkännande av valberedningens arbete: om de angivna argumenten väger över till Sally Boyds fördel blir implikationen att valberedningen, bestående av Alf Björnberg, Sigrid Dentler och Margareta Hallberg, inte har tagit hänsyn till dem i sitt arbete. När rektor på detta sätt gör en egen bedömning har hon desavouerat fakultetens arbete och självständighet.

Många har blivit förundrade över utgången av dekanvalet. Kan demokratiska spelregler hanteras på det här sättet vid vårt universitet? Hur har rektor förhållit sig till högskoleförord-

ningens text att fakultetsnämndens ordförande och vice ordförande ”ska utses av rektor på förslag av de lärare som väljer ledamöter i nämnden”? En rimlig tolkning av denna text är att det ska finnas särskilda skäl för rektor att inte följa fakultetens förslag. Föreligger sådana skäl här? Eller finns det andra motiv för rektors beslut?

I DEKANVALET spelade internrevisionens granskning av institutionen för idéhistoria och vetenskapsteori en betydande roll. Prefekten (IN) svarade i flera skrivelser på den kritik som framförts och dessutom yttrade sig Alf Björnberg som prodekan för fakultetens räkning. Innan valberedningen slutförde sitt arbete fick den motta protester mot att en prefekt föreslogs från en institution som var under granskning. Men revisionsrapportens kritik av institutionens och fakultetens ekonomihandläggning spelade alltså ingen roll för rektors beslut, vilket måste förstås så att rektor inte ansåg kritiken vara av allvarlig art.

Rektors beslut har försatt den nu utsedda dekanen i den problematiska situationen att genomföra ett tungt arbete utan att ha en majoritet av fakultetens anställda i ryggen. Det har gett signaler till fakultetens anställda om att andra faktorer än deras egna intressen styr utseende av fakultetsledning. Naturligtvis ska den nu utsedda dekanen kunna räkna med lojalitet från fakultetens sida när beslutet väl är fattat. Men rektors uppenbara åsidosättande av fakultetens vilja bäddar varken för spontana lojalitetskänslor eller för vilja hos de anställda att engagera sig vid kommande val.

Ingemar Nilsson
Gunhild Vidén
Margareta Hallberg
Helge Malmgren
Dag Westerståhl

Replik: SOM REKTOR har jag det yttersta ansvaret för verksamheten vid Göteborgs universitet. Innan jag tar ställning i olika frågor måste jag noga begrunda de beslutsskäl som föreligger. När jag utsåg Sally Boyd till dekan för Humanistiska fakulteten, ansåg jag att särskilda skäl förelåg. Vår ägare staten kräver att vi eftersträvar största möjliga jämvikt mellan könen. Om jag utsett Ingemar Nilsson till dekan hade vi haft en enda kvinnlig dekan vid Göteborgs universitet. Ur jämställdhetssynvinkel hade det varit mycket olyckligt. Att två av nio dekaner nu är kvinnor är inte bra, men det är i alla fall bättre än om det bara varit en.

Dekanvalets utfall vid Humanistiska fakulteten var mycket jämnt. Övervikten till Ingemar Nilssons fördel var bara fyra röster. När jag vägde samman dessa båda faktorer, det vill säga jämställdheten och valresultatet, ansåg jag att det rätta beslutet var att utse Sally Boyd till dekan.

Pam Fredman

Lärda termer kan göra pseudovetenskapen trovärdig

TEXT Eva Lundgren ILLUSTRATION Tomas Karlsson

Var fjärde svensk tror att astrologi är en vetenskap. Och vetenskap är något man har stort förtroende för. Innebär det att många svenskar har stort förtroende för astrologi och andra pseudovetenskapliga ämnen? Och om det är så: Borde det bekymla forskarsamhället?

ATT ALLMÄNHETEN ÄR OSÄKER på vad som är vetenskap är illa nog, men tydligen lyckas universitetet inte alltid förklara det ens för sina studenter. Ändå står det i GU:s policy- och strategidokument att all undervisning och forskning ska vila på vetenskaplig grund och kritiskt tänkande, påpekar Maria Sundin, universitetslektor vid institutionen för fysik. Hon ger tvärvetenskapliga kurser för studenter från alla fakulteter, där hon bland annat diskuterar relationen mellan sitt eget ämne, astronomi, och konst, historia, etnologi och astrologi. Astronomi och astrologi diskuteras utgående från vad som är vetenskap och vad som inte är det.

NÅGOT SOM FÖRVÄNAT henne är att så många studenter är så osäkra på vad vetenskap och vetenskaplig metod egentligen är.

– Det gäller inte bara nybörjare utan även studenter på högre nivåer. Många studenter tycks anse, i någon sorts demokratisk anda, att alla åsikter är lika troliga, och att det inte är någon skillnad mellan det vetenskapliga förhållningssättet och tron på astrologi, homeopati och Intelligent Design. Naturligtvis får man tro på vad man vill, men man ska inte bedras att tro på något på grund av den felaktiga övertygelsen att det är vetenskap om det inte är det. De verkar inte ha riktigt klart för sig att det vetenskapliga sättet att förklara inte bara är ett sätt i raden av en massa likvärdiga alternativ, utan faktiskt bygger på en särskilt metod, där teorier prövas och förkastas om de inte håller måttet. Och det finns faktiskt svar på en massa frågor, även om svaren kan vara svåra att förstå eller besvärliga att hitta.

Det finns många fallor att gå i för den som är osäker på var gränsen mellan vetenskap och pseudovetenskap går.

– **ASTROLOGI OCH ASTRONOMI** har ju ett gemensamt förflutet. Människan har under väldigt lång tid uppfattat stjärnor och planeter som gudavarelser, och numera kan man få sitt horoskop ställt av en dator, med tabeller och stjärnkartor. Man använder sig av uttryck som krafter och energier vilket ger ett vetenskapligt intryck. Det är väl det som gör pseudovetenskapen så farlig, att man lägger sig till med en vetenskaplig terminologi för att ge sken av tillförlitlighet. Förespråkarna för Intelligent Design påstår exempelvis att de har en alternativ teori som förtjänar samma respekt som Darwins

utvecklingslära. Men egentligen är det ingen teori alls eftersom teorier måste kunna prövas. Den som vill får gärna tro på en skapare men det är allvarligt när man försöker göra sin tro till vetenskap.

Olle Häggström är professor i matematisk statistik. Han menar att forskarna har ett ansvar när det gäller vad människor tror på och att de därför borde motarbeta pseudovetenskap på ett mer aktivt sätt.

– Dels handlar det om omsorg om individen, det finns gott om charlataner som kan lura godtrogna människor som egentligen behöver professionell hjälp. Men det är också en samhällsfråga. Vi lever i ett demokratiskt system som bygger på att människor tar ställning och fattar beslut. Klimatförändringen kommer exempelvis att innebära en stor omställning för samhället, och för att människor ska vara beredda att förändra sin livsstil måste de förstå varför. Då är det viktigt att vi forskare är tydliga och för fram våra resultat på ett begripligt sätt. Vi måste också förklara, både för våra

»Samtidigt är ju människan den varelse som under sin korta historia ändå ställer alla dessa fantastiska frågor om sig själv och om universum«

studenter och för allmänheten, vad vetenskap är och varför exempelvis astrologi, intelligent design och homeopati inte är vetenskap.

Skillnaden mellan vetenskap och pseudovetenskap är bland annat att vetenskapen går att testa och att vetenskapliga argument är möjliga för vem som helst att syna i sömmarna.

– Det räcker inte med att jag säger att jag fått en uppenbarelse om att vatten består av väte och syre, förklarar Olle Häggström. Teorin måste kunna prövas, även av andra än mig, och de teorier som inte håller måste förkastas, även om det är en auktoritet som står bakom dem. Det är detta, själva grunden i det vetenskapliga tänkandet, som borde läras ut redan i skolan. Då får eleverna ett gott försvar mot att bli lurade. Men även vi inom universitetsvärlden borde engagera oss mer och både berätta om vad vi gör och peka ut felaktigheter och missuppfattningar i exempelvis medierna.

Yttrandefrihet, frihet att formulera frågor och intellektuell hederlighet är nyckelbegrepp inom all vetenskap, menar Erland Hjelmquist, professor i psykologi.

– **MEN DET FINNS** skillnader mellan naturvetenskaperna och samhällsvetenskaperna. Inom naturvetenskaperna är problemen ibland formulerade så att det är rimligt att hävda att man kan lösa dem och därmed ta definitiva steg framåt i kunskapsutvecklingen. Å andra sidan, när frågorna blir tillräckligt komplexa har även naturvetenskaperna problem. Klimatutvecklingen, för att inte tala om de dagliga väderprognoserna, visar det. Inom samhällsvetenskaperna är problemen ännu mer komplexa. det finns kanske inga riktiga lösningar på problemen, på det sätt som man kan finna inom naturvetenskaperna, särskilt inte på de allra svåraste, som hur de ska leva fredligt med varandra. Samhällsvetenskaperna är i den meningen mer öppna för invändningar och mer beroende av tid och rum, och slutsatser och eventuella rekommendationer likaså.

DAGENS VETENSKAP har rötter långt tillbaka i antiken. Men det var först under renässansen som ett mer modernt sätt att se på forskning och vetande tog fart.

– På 1600-talet började René Descartes skriva på franska istället för på latin, vilket innebar att även vanligt folk kunde läsa hans filosofiska texter, berättar Björn Haglund, forskare i filosofi. Han förde dessutom fram ett chockerande budskap: Tänk själv! Tidigare hade man litat på auktoriteter, främst kyrkan, men även på Aristoteles. Med Descartes kom det moderna vetenskapliga sättet att arbeta, där man prövar en tes och sedan drar sina slutsatser alldeles oavsett vad kyrkan eller staten må tycka.

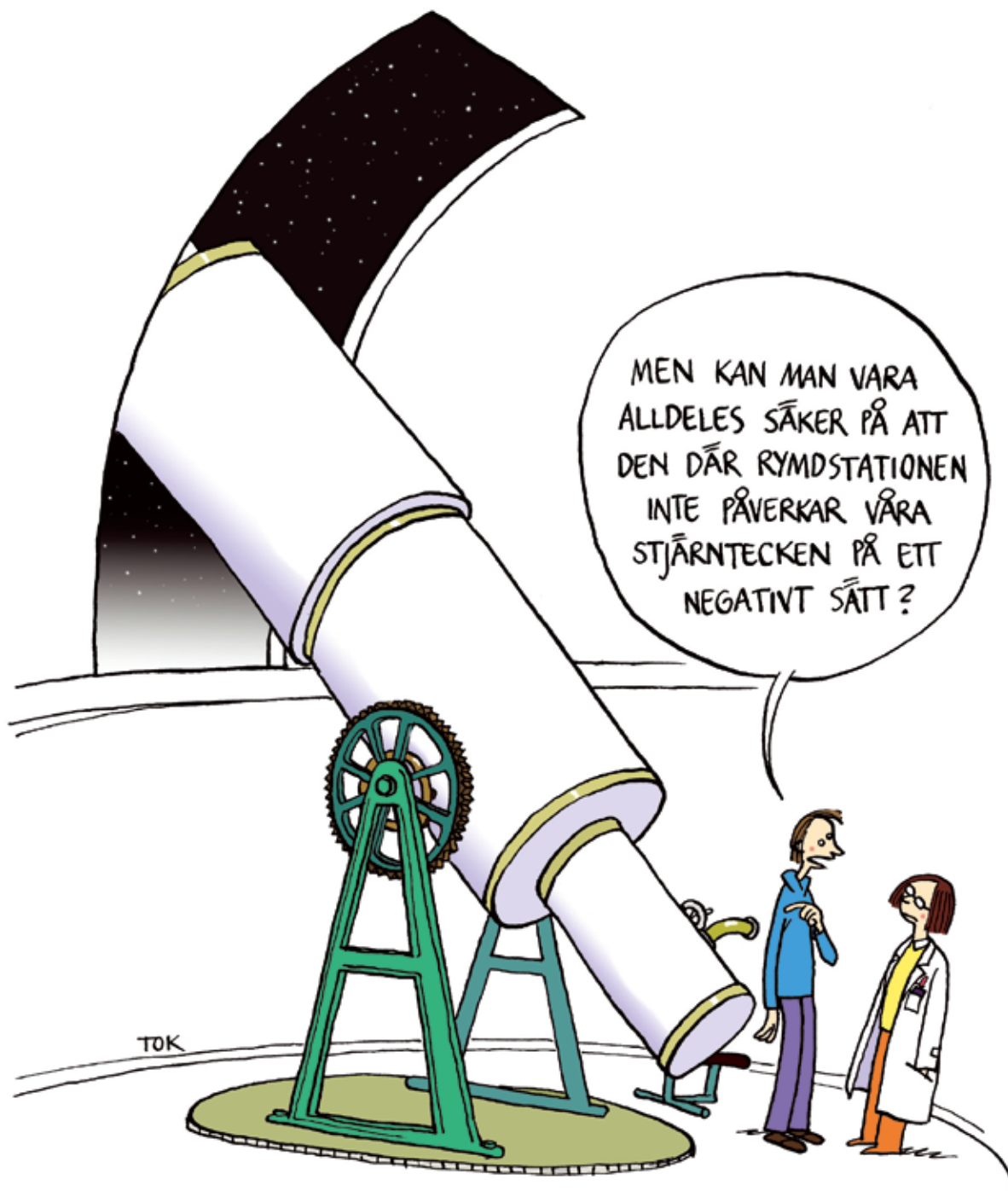
DET VAR OCKSÅ på 1600-talet som vår syn på oss själva som en liten del av ett väldigt universum gjorde stora framsteg.

– Insikten att jorden snurrar runt solen, och inte tvärtom, blev alltmer etablerad och fler och fler stjärnor och planeter upptäcktes, förklarar Maria Sundin. Föreställningar om att himlakropparna på något sätt skulle påverka oss människor blev alltmer orimliga även om många fortfarande trodde på astrologi.

Men även om devisen ”Tänk själv” var revolutionerande räcker den inte i alla lägen.

– Problemet med vetenskapen är att den inte alltid är så enkel, menar Björn Haglund. Vem som helst kan inte komma fram till att jorden är rund bara genom att se sig omkring och dra slutsatser.

– Och mycket av vad den moderna vetenskapen säger stämmer inte alls med våra vardagserfarenheter,

och går heller inte att kontrollera för den enskilda människan. Det innebär att man måste tro på att forskarna vet vad de håller på med. Vetenskapen har alltså blivit en auktoritet och det finns alltid de som opponerar sig mot dem som bestämmer. Väljer man att gå till en homeopat istället för att gå till doktorn kan det vara för att man är okunnig. Men det kan också vara ett sätt att göra motstånd mot storebror som alltid vet bäst, säger Björn Haglund.

Den moderna människan har funnits i cirka 100 000 år. Den tid vi kunnat förklara vår tillvaro på ett vetenskapligt sätt är bara några hundra år.

– Människan är en varelse som måste se mening i tillvaron, förklarar Erland Hjelmquist. Vi har alltid funderat över liv och död och varit tvungna att hanka oss fram trots motgångar och problem. Att tänka vetenskapligt är ingenting vi gör naturligt utan något vi måste lära oss genom uppfostran och undervisning. I det perspektivet kanske det inte är så konstigt att en del ovetenskapligt tänkande lever kvar, trots att vi kanske borde veta bättre.

VETENSKAP BYGGER PÅ rationellt tänkande och experiment. Men det finns ju de som faktiskt, helt uppriktigt, anser sig ha varit med om övernaturliga händelser, och för dem måste det väl vara rationellt att tror på det de varit med om?

– De flesta människor har upplevt saker som kan verka ovanliga, som att man går och tänker på någon och plötsligt ringer den personen på dörren, säger Erland Hjelmquist. Många accepterar att en sådan hän-

delse beror på slumpen med det finns de som lägger märke till och funderar mycket över sådant här. Om människor har väldigt underliga upplevelser och ser sådant som ingen annan ser, kan det handla om psykisk sjukdom. Men även den som är frisk kan se eller uppleva märkvärdigheter och varför det är så går inte alltid att förklara. Det vi bland annat kan säga är att människans kontakt med omgivningen via hjärnan och våra sinnen är oerhört komplex och ibland kan det bli fel.

Om den bästa medicinen mot pseudovetenskap är upplysning, varför ägnar sig inte då forskarna åt det i mycket högre utsträckning?

– **VI HAR INGEN RIKTIGT BRA** utbildning när det gäller att popularisera, förklarar Olle Häggström. Här är jag lite kluven: samtidigt som jag är en stark motståndare till att man späder ut forskarutbildningen genom att föra in det ena extramentet efter det andra borde det kanske ändå ingå ett moment om hur man kommunicerar med allmänheten. Det är viktigt att forskare syns och kan vara tydliga även om det kanske inte alltid är så lätt. Att människan påverkar klimatet vet vi exempelvis, men exakt vilka konsekvenserna blir kanske vi inte kan svara på, eftersom det är en så komplicerad fråga. Men det kanske också är något vi måste lära allmänheten – att vetenskapen inte alltid har exakta eller entydiga svar men att de preliminära svar den ger ändå är de mest pålitliga som finns att tillgå.

– Universitetet har ju ett gott anseende och det borde vi vara rädda om, påpekar Björn Haglund. Samtidigt får man inte förlöjliga människor. Om någon

känner sig sjuk och tror att det beror på elöverkänslighet är det viktigt att forskarna tar symtomen på allvar, även om de inte tror på själva förklaringen.

DET VETENSKAPEN LÄR om människan är att hon bara är en av tusentals arter, som levt under endast en bråkdel av jordens långa historia på ett litet gruskorn i universums väldiga oändlighet. Lockelsen med astrologi, Intelligent Design och tarokkort kanske är att de får oss att känna oss lite mer betydelsefulla än vad den krassa vetenskapen gör?

– Samtidigt är ju människan den varelse som under sin korta historia ändå ställer alla dessa fantastiska frågor om sig själv och om universum – och det visar väl snarare på mänsklig storhet än på något annat, menar Maria Sundin. Vi borde lära våra ungdomar att vetenskap är spännande, fyllt av nya upptäckter och, bäst av allt, att det aldrig tar slut. Det finns alltid mer att ta reda på.

Intresserad av folkbildning och vetenskap?
Gå in på <http://www.vof.se/>

Delta i debatten!

Är GU tillräckligt bra på att förmedla ett kritiskt tänkande till studenter och doktorander?
Borde GU-forskare engagera sig mer exempelvis när det gäller att kommentera pseudovetenskap?
Borde ett moment om kommunikation med allmänheten ingå i forskarutbildningen?
Skriv inlägg till Fria ord, gu-journalen@gu.se

Världskulturen och den andre

Gäströnikan **VÄRLDSKULTURMUSEUM** – begreppet känns självklart när man kommer från Kulturen i Lund. I den tid då de regionala museerna etablerades – bland annat för att befästa den nationella idén – var grundaren av Kulturen, Georg Karlin, framsynt nog att samla objekt från samtliga världsdelar. Som det uttrycktes vid slutet av förrförra seklet: ”man måste kunna jämföra likheter och skillnader”. Bland de miljontals objekten är cirka 200 000 därför från andra kulturer.

Redan vid starten av Världskulturmuseet i Göteborg skickade jag en sekelgammal affisch från Lund till Göteborg med benämningen Världskultur. För mig var initiativet med nydaningen självklar. I vår tid är det mest viktigt att vända på perspektiven – de gamla etnografiska museerna har spelat ut sin roll. Nu handlar det om viktiga gemensamma frågor – och inte minst ett nytt sätt att se på världen.

KULTUREN I LUND har en styrka till, förutom konceptet Världskultur. Museet grundades en gång i nära samarbete med Lunds universitet. Att knyta oss närmare varandra har för mig varit en huvuduppgift genom åren. Det har varit oerhört stimulerande att i varje större produktion lägga ett tvärvetenskapligt perspektiv. Till exempel innehåller den produktion jag just nu avslutar ett nätverk utan vars medverkan temaåret ”sexuellt” ej varit möjligt. 2007 är Linnéår – det är utgångspunkten. Här finns ett självklart stort stoff hos professorerna i idéhistoria, etnologi, antikens kultur, genusvetenskap och allmänmedicin. Institutionen för service/management hjälper oss med aspekter på hur vi når publiken.

Under senare år har jag fått följa – och medverka – i universitetets utvecklingsfrågor genom att vara styrelseledamot i området för humaniora och teologi. Vi har, vid sidan om universitetets stora strategiplan, tillsatt en egen strategigrupp. Som allmänrepresentant har jag försökt bibehålla min naiva blick. Ungefär som barnet i Kejsarens nya kläder. Vi har penetrerat kvalitetsbegreppet, önskvärt antal undervisningstimmar, mentorskap, vidareutbildning av lärare och så vidare. Det är lätt att komma överens. Ingenting strider mot de av universi-

FOTO: VIVECA OHLSSON/KULTUREN I LUND

tetsstyrelsen uppsatta målen – men är omöjligt att förverkliga på grund av systemet; ju färre studenter, desto mindre medel.

I Göteborg är Världskulturmuseet sammanlänkat med Museion. Till de olika utställningarna fördjupas frågeställningarna och presenteras i antologier. Jag ser fram emot detta samarbete. Så stor forskningspotential som ett universitet har kan aldrig ett museum hysa.

Självklart måste det finnas forskarutbildad personal som samtalspartners – den tredje uppgiften är dock det primära.

I samband med nästa stora satsning på Världskulturmuseet, Underground, har Museion sammanställt underlag till en antologi. Man har samlat forskare kring flera discipliner för att penetrera begreppet. Först analyserar en konstnär ”underground”; vad betyder det? Sociologen bidrar med frågor om vad som är tillåtet i samhället, respektive motsatsen, religionshistorikern ockulta sällskap och så vidare. Sist men inte minst ska en museolog följa processen att omforma vetenskapliga rön till en publik utställning. Redan nu har vi fått skära hårt i det digra faktaunderlag som ställts oss till förfogande. Vissa delar, som till exempel den om icke-synliga världar, räcker för ett synopsis till ytterligare en mycket spännande utställning.

Världskulturmuseet måste också börja ta in mindre vandringstutställningar. Dagligen regnar erbjudanden över oss, liksom systemmuseerna i Stockholm. Vi vill dock föra en ny politik – inte följa gamla spår med exotiserande av människor. En diskussion inom hela myndigheten kommer att starta redan i vår om hur vi visar oss själva och ”den andre”. I detta arbete ser jag det som en nödvändig förutsättning att Museion tar del.

JAG SER FRAM EMOT att börja min tjänst på Världskulturmuseet. Göteborg och universitetsvärlden känns inte främmande. Min mångåriga chef och mentor, Sven B Ek, byggde upp etnologiska institutionen. Ulla Carlsson som byggt upp Nordicom lade grundplåten då jag var Unescoordförande. Ingrid Lomfors, forskare och chef för Stadsmuseet, har jag suttit i Forum för Levande Historia med och så vidare. Ted Hesselbom, ny chef för Röhska Museet, ingår i Världskulturmuseets styrelse.

Det ska bli spännande att ta tag i gamla nätverk och utveckla nya i Göteborg. Utan lokal förankring – ingen framgång.

Margareta Alin

NY CHEF FÖR VÄRLDSKULTURMUSEET

Ryggsäck med nya loggan

för endast 80 kronor!

För att fira Göteborgs universitets nya logotyp finns nu en alldeles ny rycksäck i GU-shopen.

Ryggsäcken går att beställa på <http://gushop.adm.gu.se/>
Eller besök GU-shopen på Medicinregatan 20 C!

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Billig profilpresent gynnar inte miljön

TACK FÖR PÅKOSTAT UTSKICK med brev om universitetets renoverade logotyp och om den tydliga, gemensamma profilen och miljöengagemanget. Jag vill inte vara otacksam men "profilpresenten" (stegräknaren) kunde ni ha besparat oss. Jag associerade omedelbart till de billiga presenter som följer med Kalle Anka-tidningar nuförtiden. Att universitetet skulle hänga på trenden att ge bort billiga prylar till folk som inte bitt om det – i detta fall dessutom vuxna människor – tyder inte på något större miljöengagemang, eftersom stegräknarna, med batterier, kommer att hamna i soporna fortare än kvickt.

Kvaliteten var, som befarat, urusel. Min gick aldrig att starta eftersom

den lilla plastflärpen gick av när jag drog i den. Samma sak hände för två av mina kollegor. En av dem lyckades dock att öppna stegräknaren med en liten skruvmejsel, peta bort ärg från batteriet och få igång apparaten, som visade sig räkna inte bara normala steg som steg, utan även andra rörelser, ja minsta lilla skakning räknades som steg. En annan arbetskamrat (som innehar en forskartjänst inom det naturvetenskapliga området) förstod inte instruktionerna. Ytterligare en kollega sågs kämpa med en kopiator för att försöka förstora upp instruktionstexten till läslig storlek.

Det är ändå inte den undermåliga kvaliteten som gör mig mest upprörd. Jag stöder till hundra procent ambitionen att få anställda att gå och cykla mer, och det låter bra med miljöengagemang – men att hänga på prylsamhället och konsumismen, ge bort billigt skräp som ingen har bett om och bidra med 5 000 knappbatterier till Göteborgs sopor är faktiskt inget bra "uttryck för universitetets miljöengagemang". Om stegräknarna var väldigt billiga kanske ni kunde ha räknat ut att de inte skulle fungera så bra. Och om de inte var väldigt billiga så har någon lurat universitetet på en rejäl slant.

Nej, det här med "profilpresent" blev inte bra, varken för profilen eller för miljön.

Susanne Källgård
INSTITUTIONEN FÖR BIOMEDICIN
AVDELNINGEN FÖR MIKROBIOLOGI OCH
IMMUNOLOGI

Replik:

Den 22 januari presenterade Göteborgs universitet sin reviderade symbol.

I syfte att göra den känd översändes till alla anställda en liten presentation samt tillsammans med denna en stegräknare och en liten pin med det nya sigillet. Valet av stegräknare gjordes mot bakgrund av universitetets medvetna satsning på friskvård, något som även möjliggjorde att stegräknarna till viss del kunde finansieras med externa medel som syftar till att stimulera olika friskvårdsinsatser.

Jag har fått många mycket positiva reaktioner på valet av stegräknare som symbol för vårt friskvårdsarbete. Men det finns självklart även de som i likhet med Susanne Källgård ställer sig tveksamma. Vår bedömning var att stegräknaren skulle, för ett rimligt pris, signalera Göteborgs universitets friskvård och inspirera oss alla att röra oss mer. Jag vet också att många redan flitigt använder dem på det sätt som vi hoppades. Men trots att vi i förväg testade olika fabriker och valde det som verkade mest robust har det tyvärr varit fel på en del – och så var det också till en början med den jag fick. De felaktiga skall givetvis reklameras och om man inte vill ha en ny stegräknare går det istället att få en handduk.

Beslut rymmer alltid svåra avvägningar. Susanne Källgårds är särskilt kritisk till de 5 000 batteriernas negativa

inverkan på miljön. Också vi har givetvis funderat kring detta. För oss har vinsten med att Göteborgs universitet får friskare anställda övervägt, förutsatt att vi alla tar friskvårdsbudskapet till oss – och att vi slänger de använda batterierna i våra miljöstationer. Då tror vi att presenten blir bra både för profilen och för miljön.

Pam Fredman

REKTOR

Rättelse

GU JOURNALEN BEKLAGAR att Bo Rothstein i förra numret inte fick möjlighet till slutreplik i den debatt som han själv initierade om resurstilldelningen vid Samhällsvetenskapliga fakulteten. I den debatt som följde svarade professorerna Lennart Weibull och Helena Lindholm Shulz på det inlägg som professor Bo Rothstein skrev i novembernumret 2006. GU Journalen bröt därmed mot vedertagen journalistisk princip om meningsutbyten vid debatt. Redaktionen vill dock framhålla att det var ett misstag som inte kommer att upprepas och att GU Journalen även i fortsättningen kommer att vara ett forum för fri debatt.

Redaktionen

Brev från en ung modernist

"Jag skriver detta klädd i smoking. Ingen fest, inte ens något sällskap är orsaken till den för svenska förhållanden ovanliga vana jag idag inaugurerar utan bara ett begär att låta en stärkskjorta hålla upp mitt ryggradslösa liv."

Så skriver Gunnar Ekelöf den 31 januari 1933 i ett brev till vännen Erik Mesterton.

I år skulle den store modernisten ha fyllt hundra år.

UB:s rariteter **GUNNAR EKELÖF**, 1907–1968, var en flitig, rolig men också samvetsöm brevskrivare.

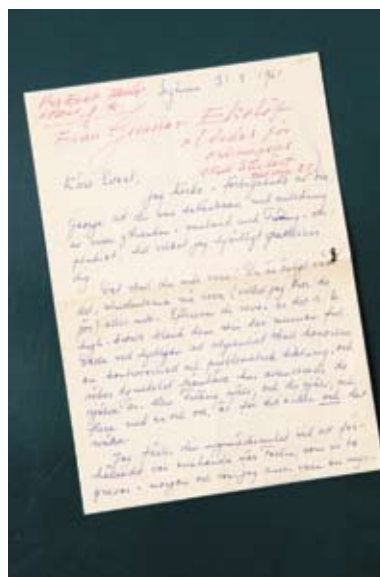
Hör här vad han skriver till den blott nittonårige Gunnar Hjorthén, som våren 1932 skickat en dikt till kulturtidskriften Spektrums redaktion.

"Som jag framhållit i nästan samtliga brev jag skrivit till dem som skickat oss bidrag är det ytterligt svårt att inte känna sig samvetslös då man på grund av fragmentariska dikter skall åstadkomma en kritik ... Jag skulle kunna råda er att inte lita för mycket på

fem unga, och framför allt inte på det som kallas inspiration och som oftast bara är en lyrisk känsla som hjälper en att tycka att ens egna dikter är vackra."

- DEN SÅ MILT refuserade Gunnar Hjorthén var från början bankman men öppnade senare galleriet God konst som bland annat lanserade Göteborgskoloristerna, berättar bibliotekarie Anders Larsson. Gunnar Hjorthén kom att bli en mycket god vän till Gunnar Ekelöf och i hans arkiv finns bland annat en stor klippsamling med texter om och av den store författaren. Och i en katalog till en utställning, kallad Väst kust, på galleri God konst från 1942 finns ett förord, skrivet av Gunnar Ekelöf, som mig veterligen aldrig är omtryckt.

UB HAR GANSKA mycket material av Gunnar Ekelöf. Förutom cirka 150 brev finns här också ett antal manuskript. Bland annat äger UB manuskriptet till några dikter i samlingen *Non Serviam* från 1945. Huvuddelen av Ekelöfs manuskript och kvarlätningskap finns

annars i Uppsala universitetsbibliotek.

– Brevet till konstnär- och författarkollegor handlar om modern poesi, översättningar och liknande. I flera fall pågår brevväxlingen i flera decennier vilket alltså ger perspektiv på författa-

ren och hans umgängeskrets. Förutom Gunnar Hjorthén och Erik Mesterton brevväxlade Gunnar Ekelöf med bland andra författaren och kritikern Kjell Hjern samt med Nils Ferlin och Evert Taube. Det säger ganska mycket om Gunnar Ekelöf att han höll de två sistnämnda poeterna så högt: trots att han själv skrev dikter som av många ansågs som svåra hade han ändå förmåga att se det stora i det enkla och folkliga.

Bland annat finns här ett brev där Gunnar Ekelöf gratulerar Evert Taube till Frödingstipendiet från Uppsala studenter.

- HÄR FINNS OCKSÅ ett exemplar av *Vägvisare till underjorden* från 1967 med en lång dedikation till konstnären David Larsson. Det är Gunnar Ekelöfs hustru Ingrid som skrivit på sin makes dikta men eftersom han själv var för sjuk. Gunnar Ekelöf dog några månader senare i mars 1968.

Eva Lundgren

Med regissören i centrum

Filmhögskolan fyller tio år i år och har profilerat sig som en högskola med fokus på regissören. Film är också ett tacksamt medium när det gäller att fylla den tredje uppgiften för Filmhögskolan. Men det finns fortfarande utmaningar, säger biträdande rektor Gunilla Burstedt.

RIDÅN GÅR NER och applåder och uppskattande visslingar stiger från publiken på Bio Capitol. Fijona Jonuzi och de medverkande i hennes examensfilm Juni studsar upp ur bänkarna och tar emot ovationerna.

Det är några dagar kvar tills Göteborg International Film Festival sätter igång och Filmhögskolan har premiärvisning av de fyra examensfilmer som ska visas under festivalen. Branschfolk, journalister och fotografer på plats för att uppleva vad en ny kull av filmregissörer har att berätta.

– Fijona Jonuzis film var fullständigt briljant och jag gillade även filmen om Håkan Mild, säger Åsa Larsson, vd på Göteborg International Film Festival.

FILMFESTIVALENS 30:E UPPLAGA visar åtta filmer av studenter från Filmhögskolan. Ytterligare fem filmer är av före detta studenter. Filmhögskolans studenter är de enda som är undantagna från regeln att alla svenska filmer ska ha världspremiär på festivalen.

– Vi är väldigt hårda på att vi ska ha första visningen och att det ska vara hög kvalitet, så i övrigt finns inga fördelar för studenterna. Men man märker att studenterna på Filmhögskolan kan våra rutiner och vet vad som gäller för att en film ska komma med i programmet.

Vad står Filmhögskolan i Göteborg för?

– En jättesvår fråga, men det är extra roligt att studenterna vågar göra något eget och att man inte skiljer på om det är en dokumentärfilm eller spelfilm. Ruben Östlund är ett exempel på en regissör som lyckats bra med att hitta ett eget uttryck.

Gunilla Burstedt, som är biträdande rektor för Filmhögskolan, tycker också att skolan har profilerat sig med mer fokus på regissören som konstnär och på gestaltning av berättelser.

– Jag har fått vara ganska nära mig själv i utbildningen, säger studenten Fijona Jonuzi. Ofta utgår utbildningar ifrån att härma, men på Filmhögskolan har man fått prova och ta risker och det är så man lär sig. Man hittar ett eget språk och utforskar filmbegreppet.

Hon tror att många utifrån ser Filmhögskolan som en auteurskola och att intrycket av regissö-

terna är att de är en aning svåra och egensinniga att jobba med.

– Det positiva med utbildningen är att man vuxit och styrkan är att studenterna hjälper och utbildar varandra, säger Fijona Jonuzi. Det negativa är att det är ont om resurser med få lärare och inte tillräckligt med utrustning för att man ska kunna testa.

FÖR HENNE VÄNTAR NU manusskrivande för en annan examensfilm jämte egna projekt. Att hon valde att göra spelfilm hänger ihop med att hon ville öva sig i att arbeta med många människor inblandade.

Samarbetet mellan Filmhögskolan och skådespelare håller också på att utvecklas inom universitetet. Det finns planer på att flytta samman med Teaterhögskolan vid Högskolan för scen och musik.

– Filmhögskolan har sedan sju år utvecklat ett väl fungerande samarbete med skådespelarstudenterna, säger Gunilla Burstedt. Det är också den enda regiutbildningen i Norden som har det.

Hon tycker sig märka att examinerade regissörer ofta stannar kvar i Göteborg, bildar produktionsbolag och samarbetar med varandra.

– Det går inte att försörja sig på heltid som regissör, men i Göteborg har vi få filmarbetare i förhållande till hur många jobb som finns i regionen. Både Film i Väst och Sveriges Television producerar mycket film och drama.

MÅNGA TIDIGARE STUDENTER har också anammat vad Gunilla Burstedt kallar den danska modellen. Att studenterna utvecklar fler sidor av filmarbetet, till exempel som klippare, producent eller ljudpåläggare, så att de kan arbeta på varandras filmer.

– Något vi behöver jobba mer med är internationaliseringen på utbildningen. Utbildningen är på svenska och det är viktigt att den är det, men det gör det också svårare att samarbeta utanför Norden. Vi har som krav att man lär sig svenska när man ska gå våra utbildningar, men därför kanske vi ska se om man kan utöka med kurser på engelska. Det är önskvärt med fler kontakter med andra länder.

▲ **Håkan Milds sista tid som fotbollsspelare** Marcus Söderlund har gjort en närmast poetisk dokumentär om IFK-spelaren Håkan Mild och om den sista tiden av slitiga träningspass och matcher.

Regi: Marcus Söderlund.

Juni Med tre berättelser från en kväll i juni väcker Fijona Jonuzi både oro och skratt.

Regi: Fijona Jonuzi, fotograf Dan Sandqvist.

Kompisar

Två vänner flyttar ihop i en lägenhet, men kärleken förändrar deras vänskap.

Regi: Magnus Mork.

Viveca Bladh